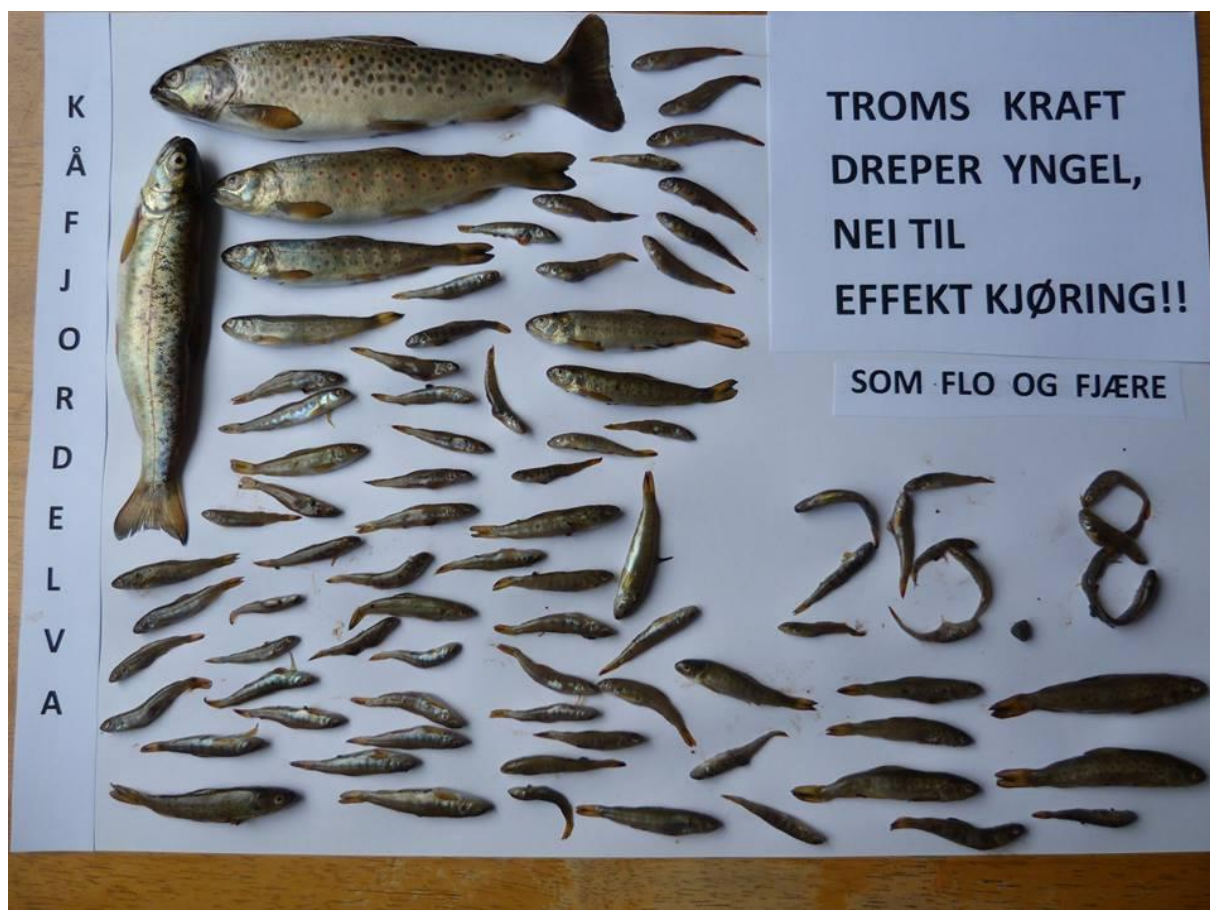

Revisjon av vilkår for Guolasjohkareguleringen i Kåfjord kommune (Kåfjordelva)

av Villy Ballovarre, Birtavarre

Død yngel funnet i Kåfjordelva 25.08.2016, på et begrenset tørrlagt område ca. 1 kilometer nedstrøms for dagens kraftstasjon. Resultat av effektkjøring av kraftstasjon. Troms Kraft med flere er gjort oppmerksom på at dette skjer. Likevel presterer TK å si at de ikke gjør noe galt.

Framtid

Postboks 331
9156 Storslett

Sentralbord
77 76 69 00

Framtid i Nord
på mobilen

Annonsepriser pr modul annonseside:

Alm plass 602,50
Stilling ledig 798,-
Prod. tillegg pr mod. 120,-

Tekstsider pr. modul:

Pr mod 705,50
1. side 2050,50
Siste side 981,50
Prod. tillegg pr mod 120,-

1/1 side tekst/ann.side
kr. 15636,-

Prod. tillegg pr mod kr.120,-

Fakt. gebyr kr. 55,-

Alle priser er eks mva.

Bestillingsfrist annonser:

Kl. 10.00 to dager før
innrykk. For tirsdagsavisa
kl. 10.00 på fredag

Annonsebestillinger:

annonse@framtidinord.no
eller tlf 77 76 69 00

Abonnement avis papir og digital

Pr. år 2184,-
Kvartal 573,-
1.mnd 191,-

Abonnement digital avis

Pr. år 1221,-

Kunngjøring

Kunngjøring

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) kunngjør:

Revisjon av vilkår for Guolasjohka-reguleringen i Kåfjord kommune

NVE besluttet den 20.06.2016 at konsesjonsvilkårene for reguleringen av Guolasjohka skal revideres.

Troms Kraft Produksjon har utarbeidet et revisjonsdokument som beskriver reguleringene og vurderer de ulempene man er kjent med. Revisjonsdokumentet legges nå ut til offentlig høring og NVE inviterer alle som har interesse av saken til å uttale seg. Revisjonsdokumentet og høringsuttalelsene vil utgjøre en viktig del av grunnlaget for å fastsette reviderte vilkår.

Revisjonssaken blir behandlet etter reglene i vassdragsreguleringsloven.

Revisjonsdokumentet er tilgjengelig på NVE sine nettsider www.nve.no/konsesjonssaker, og er lagt ut til offentlig ettersyn på Servicekontoret i Olderdalen, Coop i Mandalen og Coop i Birtavarre. Dersom du ønsker en papirversjon av revisjonsdokumentet kan du kontakte Jostein Jerkø på tlf 41200138 eller e-post: jostein.jerko@tromskraft.no.

Uttalelser kan sendes NVE via sakens nettside på www.nve.no/konsesjonssaker, med e-post til nve@nve.no eller med post til NVE - Konsesjonsavdelingen, Postboks 5091 Majorstua, 0301 Oslo.

Høringsfristen er **20. oktober 2017**.

Norges vassdrags- og energidirektorat (Norgga čázádat ja energiijadirektoráhtta) almmuha:

Gáivuona gieldda Guolasjoga regulerema eavttuid reišuvdna

NVE mearridii 20.06.2016 revideret Guolasjoga regulerema konsešuvdnaeavttuid.

Troms Kraft Produksjon lea ráhkadan reišuvdnadokumeantta mii čilge regulermiid ja árvvoštallá hehttehusaid maid dihtet. Reišuvdnadokumeanta biddjo dál almmolaš gulaskuddamii ja NVE bovde buohkaid geain lea beroštupmi buktit cealkámuša áššái. Reišuvdnadokumeanta ja gulaskuddan- cealkámušat leat deatalaš oassi das mii lea vuodđun go mearridit rievdaduvvon eavttuid.

Reišuvdnaášši meannuduvvo čázádatregulerenlága (vassdragsreguleringsloven) njuolggadusaid mielde.

Reišuvdnadokumeanta lea dál oažžumis NVE neahttasiiddus www.nve.no/konsesjonssaker, ja lea biddjon almmolaš geahččamii Dálošvákki bálvuskantuvrii, Coopii Olmmáivákkis ja Coop Biertaváris. Jus háliidat reišuvdnadokumeantta báberhámis sáhtát váldit oktavuoda Jostein Jerkøin geas lea telefodnanummar 41200138 ja e-poastaadreassa: jostein.jerko@tromskraft.no.

Cealkámušaid sáhtát sáddet ášahussii NVE ášši neahttasiiddu bokte www.nve.no/konsesjonssaker, e-postii nve@nve.no dahje poasta mielde dan adressii:

Jeg heter Villy Ballovarre, og er født i april 1953 i Kåfjorddalen, og bor fremdeles i dalføret. Jeg har dermed fått med meg hvordan Kåfjordelva var før reguleringen, og hvordan den er nå.

Slik som elva nå manøvreres, mener jeg det grenser til miljøkriminalitet, og må stoppes ved å **endre manøvreringsreglementet**.

Jeg setter også spørsmålstegn og vil påpeke åpenbare feil (les: løgn) som ble framsatt allerede ved konsesjonssøknaden fra Troms fylkes kraftforsyning. Er også helt uenig i overskjønnsdommen fra 1982, og det er de fleste i bygda også.

Villy Ballovarre i 1966 med fangst av sjørøye tatt i Kåfjordelva før kraftutbyggingen. Sjørøya er nå borte fra elva.

Det er en kjent sak at Kåfjord kommune ivret etter å få utbygd Kåfjordelva, også kalt både Storelva og Guolasjohka lokalt.

Tanken var vel at det ville skape arbeidsplasser i en fattig kommune der de fleste måtte reise bort for å få seg arbeid.

Kåfjord kommune la press på den lokale fiskeforeninga til å virke positiv til vannkraftutbygginga. Det var Indre Kåfjord jeger- og fiskerforening som da forvaltet elva med kortsalg og oppsyn. Foreninga var stiftet i 1960 og lagt ned i 1968, det ble da startet et nytt lag som het Birtavarre – Kåfjorddalen Grunneierlag.

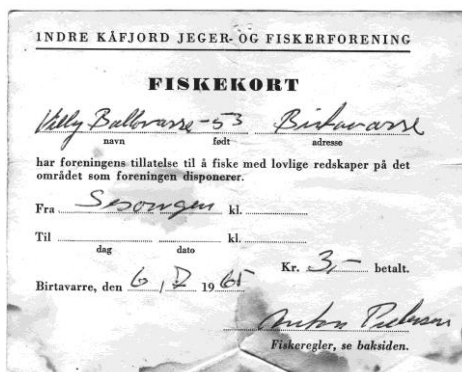
Jeg var bare 13 år gammel i 1966 da de første inngrep ble gjort i dalføret, anleggsmaskiner begynte da å bygge veien oppover Kåfjorddalen. Borte ble store deler av den gamle vegen fra Birtavarre Grubers tid. En ny æra for Indre Kåfjord var begynt, trodde man.....

Troms Fylkes Kraftforsyning var så sikker på at konsesjon for utbygging ville bli gitt at de startet veibygginga fra snuplassen i Kåfjorddalen og oppover mot Guolas omtrent før konsesjonssøknaden var sendt (høsten 1966).

Nevner noe av det vi som bor i dalføret har fått igjen for utbygginga:

- Kilometervis av ødelagt fiskeelv oppstrøms for kraftstasjon
- En sterkt ødelagt fiskeelv nedstrøms for kraftstasjon
- Rasert natur
- Redusert livskvalitet
- Grunnvannsendringer
- Latterlige erstatninger etter et skjønn vi ikke skjønner bæra av
- Tap av naturperler for fremtidig turist-/reiselivssatsing
- Mistillit til rettssystemet

Jeg vil si det så sterkt som at Troms Fylkes Kraftforsynings påstand om at Kåfjordelva ikke var en brukbar fiskeelv kommer i samme kategori som de som har påstått at jødeutryddelsen under 2. verdenskrig ikke fant sted.

Fiskeregler

1. Det er kun tillatt å fiske i tiden 6. juni—6. sept.
2. Not, oter og lyster er forbudt.
3. Det er strengt forbudt å gå på dyrket mark uten grunneierens tillatelse.
4. Laks over 1,5 kg må rapporteres til kortutstederen, så foreningen får en oversikt over årsfangsten.
5. Overtredelse av disse reglene medfører at foreningen inndrar fiskekortet uten erstatning.

Når det gjelder innrapportering av fangst i 1960 årene, så minnes jeg at det ble innkrevd lakseskatt. Etter dette svor de fleste på at aldri mer innrapportering av fangst.

Skulle gjerne ha sett hele lista med de som ble innkrevet for lakseskatt, men har ikke funnet noen fortegnelse over dette.

Forøvrig hadde det nystartede laget Indre Kåfjord Jeger og fiskerforening (1960), som første forvalter av elva, ingen erfaring med oppgaven de påtok seg. Dette var i en tid der bygda i Indre Kåfjord ikke hadde hatt veisamband med omverdenen i mer enn litt over 10 år, og heller ikke hatt tilgang på strøm til bygda. Både vei og strøm fikk vi omkring 1950.

Riktignok ble det produsert strøm i Birtavarre Grubers tid (1898-1919), men denne energien var forbeholdt gruveselskapet, og eid av gruveselskapet. Birtavarre Gruber hadde et kraftverk ovenfor Storfossen som ligger mellom Ankerlia og Sabetjohka, men dette kraftverket ga ikke mer enn selskapet sjøl hadde behov for.

Alt dette i en tid da informasjonsflyten og kommunikasjonen var noe helt annet enn i dag. Og folket i bygda sto som oftest med lua i hånda når de møtte lensmann, prest eller andre offentlighetspersoner.

Befolkningen i den lille sjøsamiske bygda i Kåfjorddalføret ante nok ikke hva kraftutbyggingen ville medføre av ulemper i ettertid, de håpet bare på at det ville gi arbeidsplasser.

Kopi av fiskeforeningens kassadagbok fra 1964.

		1964	Dr. b.	Kredit.
	Beholdning.		565.50	
Bilag	1	Regning		25.25V
"	2	—		1.40V
"	3	Frukt.	109.-V	
"	4	Regning.		82.65V
"	5	—		20.-V
"	6	—		3.50V
"	7	—		60.-V
"	8	—		6.-V
"	9	—		20.-V
"	10	—		6.-V
"	11	—		4.-V
"	12	—		20.-V
"	13	—		161.50V
	14	Solgt fiskekort.	373.50V	
	15	— Medlemskort	228.-V	
	16	Linn Lil oppsigesmann.	644.-	700.-V
		Skatt av kr. 700.- 8%	56.-V	
	17	Regning. Skiftvoll handel		* 17.92
	18	Reg. Bekeri		V 15.-
	19	Reg. papirhandel + porto 1.50		V 29.-
Lassen er revidert og funnet i orden			1.332.00	1.172.87
Peder Bruvall. Anton Pedersen				

Solgte fiskekort kr. 373,50 og solgte medlemskort kr. 228,-. Som man ser av fiskekortpriser på neste side så ble det solgt en god del fiskekort, og medlemskort ga også fiskerett. Tilsammen utgjorde dette ca kr. 600,-.

Dette tilsier at det nok ble solgt i størrelsesorden mellom 120-150 kort som ga rett til fiske. I tillegg gjorde noen grunneiere krav på vederlagsfritt fiske på egen eiendom.

For meg som lokalkjent, er det ubegripelig at Troms fylkes kraftforsyning i sitt vedlegg til konsesjonsøknaden i 1966 betegnet Kåfjordelva som verdiløs og omtrent uten fisk.

For oss i bygda var elva som en livsnerve, og et spiskammers.

Pris for diverse kort i Kåfjordelva i 1965.

<u>FORSLAG TIL MEDLEMSKONTINGENT OG FISKEKORT-PRISER</u>	
<u>§ 1</u> Års-medlemskontigent for oppsitterne (Gjelder som fiskekort).	<u>kr. 5,00</u>
<u>§ 2</u> Sesong - fiskekort for ikke medlemmer, innenbygds	<u>kr. 10,-</u>
<u>§ 3</u> Sesong fiskekort for barn, innenbygds	<u>kr. 3,-</u>
<u>§ 4</u> Døgn-fiskekort for utenbygds-	<u>kr. 5,-</u>
<u>§ 5</u> Uke-fiskekort for utenbygds-	<u>kr. 12,-</u>
<u>§ 6</u> Sesong-fiskekort for utenbygds-	<u>kr. 25,-</u>

Ut fra dette synes jeg det er rart at Troms fylkes kraftforsyning kunne påstå at Kåfjordelva omtrent var fri for fisk, se vedlegget til konsesjonssøknaden.

Tar også med noen bilder som viser at det var fisk i elva.

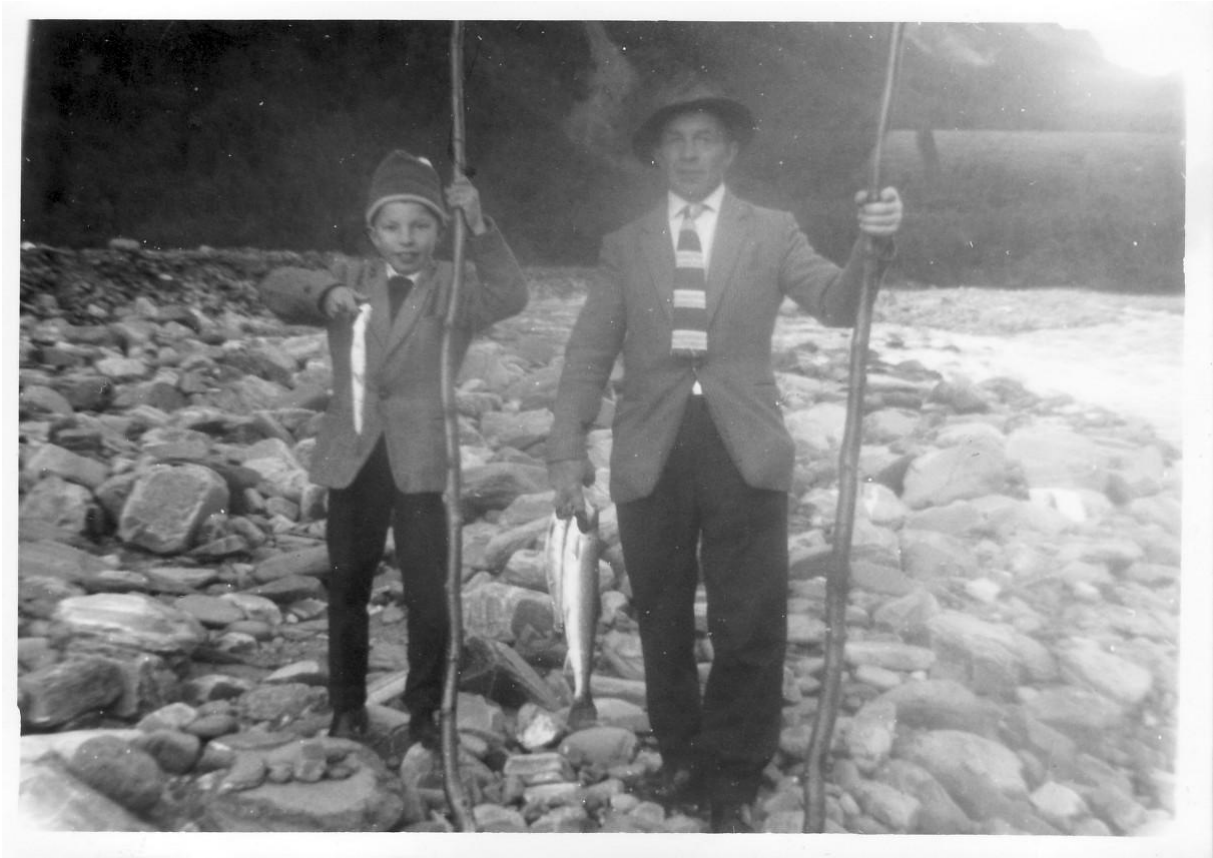

Bildet viser Emil Larsen, f. 1933, d. 2016. Her på Holmenbrua noen år før kraftutbygginga.

Det er en kjennsgjerning at det ikke var mange som hadde fotoapparat i bygda på den tid, så man kan trygt si at det florerer ikke med fiskebilder fra tiden før kraftutbyggingen. Men å påstå at elva var omtrent fisketom, er direkte løgn!

Kraftforsyningens advokater og deres sakkyndige ved Overskjønnet klarte i alle fall å overbevise retten, og bygda og Kåfjordelva ble den store tapende part. Også fisken i elva ble skadelidende.

Hele prosessen skulle ha vært gransket.

Bildet viser Peder K. Mikkelsen (1909-1986) og hans sønn Paul (f. 1950) et lite stykke nedenfor Ankerlia, begge med fiskestang av den enkle typen. Dette området er i dag totalt verdiløst som fiskeelv, kanskje også selvom det etableres minstevannføring.

Dette bildet viser Alfred Solstad med fisk tatt i Kåfjordelva i 1967. Han var en man ofte traff ved elva.

Tar også med et bilde fra omkring år 1900 som viser direktøren ved Birtavarre Gruber med et fiskeknippe ved en kulp i Ankerliaområdet. Han bruker til og med båt for å komme seg dit.

Bildet eies av Torleif Lyngstad og var publisert i Kåfjordkalenderen 1994

Her er et bilde fra først på 1950 årene, tatt på Holmen i Birtavarre der Hans Eliassen (1916-1977) og sønnen Hermod (f. 1948) gjør klart for å salte fisk fanget i Kåfjordelva.

Birtavarre fikk først elektrisitet rundt om 1950 da Sikkajohka kraftverk sto ferdig, men det tok en tid for fryseboks var allemannseie i bygda. Det var helt vanlig at folk saltet fisk for matauk.

Fagerli-brødrene som bor/bodde i Kåfjorddalen har vært en fisketur ved Kåfjordelva, årstall omkring 1955. Johannes Fagerli (f. 1942) og hans bror Ingvald Fagerli (1943-1994). De bærer hver sitt knippe med fisk hjem.

Deres søster Olga skriver dette på Facebook:

Mine brødre, Johannes og Ingvald Fagerli, ca 10-11 år. De var veldig glad i å springe til elva i Kåfjorddalen og fiske om somrene. Vi kalte elva for Storelva. Fiskestengene var tynne bjørkestengler de selv hadde smidd og kvistet. Det var mye røye å få den gang. Gode i steikpanna. Dette var en geskjeft for mange guttunger på den tida.

Villy Ballovarre i 1971 med en laks fra Kåfjordelva. Året da Guolasjohka kraftverk ble satt i produksjon.

Kåfjord kommune ivret som tidligere sagt på å få bygget et kraftverk i Kåfjorddalen. Mange var nok skeptisk til utbygginga, noen hadde nok også i minne dambruddet først på 1900 tallet fra den tiden Birtavarre Gruber AS (1898-1919) hadde en kraftstasjon ovenfor Storfossen. Dengang skjedde det et dambrudd ved Guolasjavri, og elva gikk over sine bredder, men heldigvis unngikk man tap av menneskeliv.

Indre Kåfjord jeger og fiskeforening, Birtavarre

får et brev datert 17. des. 1966 fra Kåfjord kommune. Der går det fram at kommunestyret den 30. sept. 1966 sterkt anbefalte Troms fylkes kraftforsyning konsesjonssøknad innvilget. Se kopi av brevet på neste side.

Dette brevet hadde også vedlagt en kopi av TFKs "Orientering" av 24. aug. 1966 vedrørende Guolasjohka kraftverk.

I brevet blir det også vektlagt at det er viktig med en positiv uttalelse!

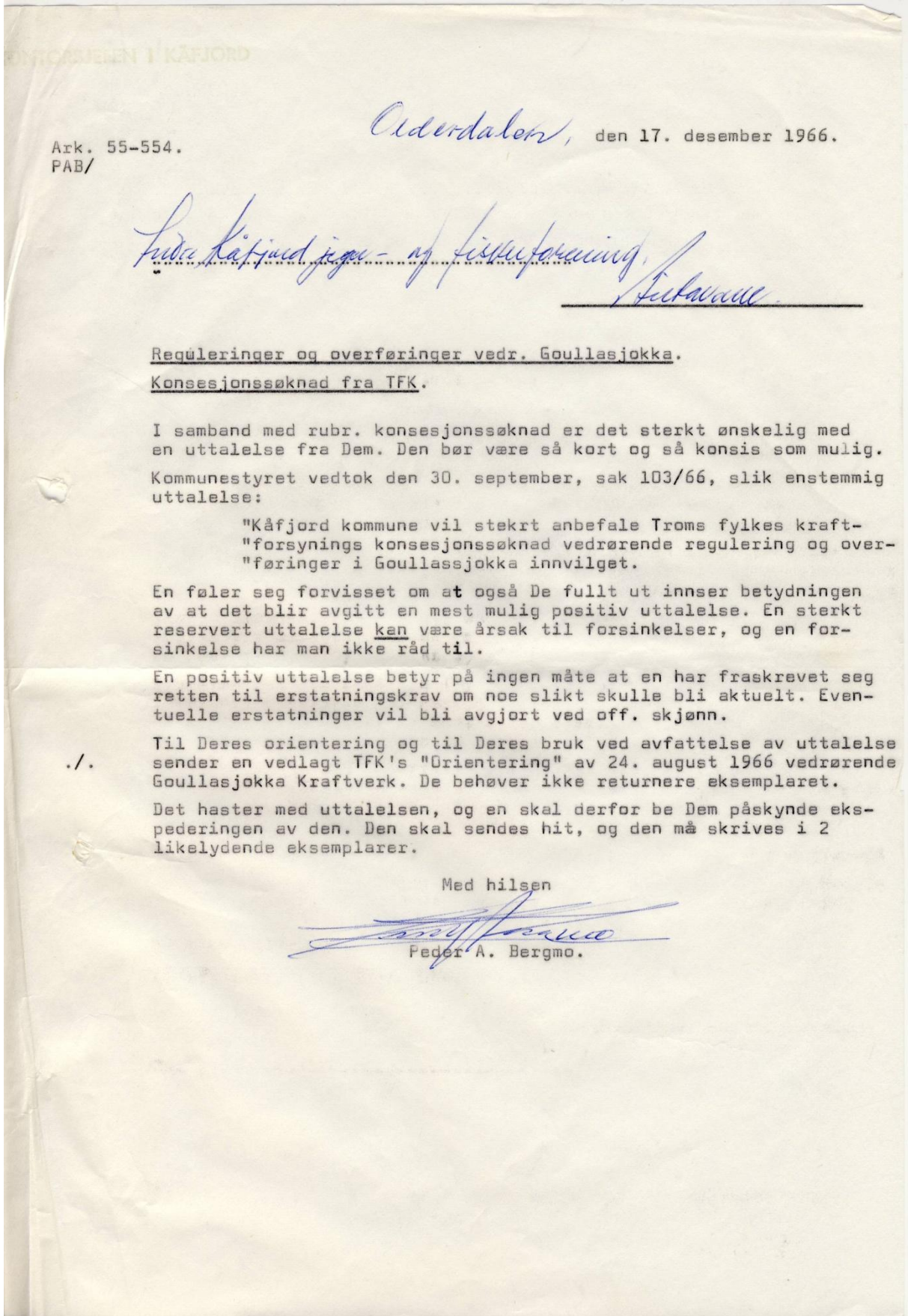
Indre Kåfjord jeger og fiskeforening fikk også et purrebrev fra kommunen.

NB:

I TFKs "Orientering" av 24. aug. 1966 står det intet om fiskebestanden i elva. TFK har imidlertid et vedlegg til konsesjonssøknaden der det blir presisert at Kåfjordelva omtrent var uten fisk!

Dette var noe Indre Kåfjord jeger og fiskeforening aldri fikk se, og hadde de gjort det ville de nok ha reagert på uttalelsen om at Kåfjordelva omtrent var uten fisk!

Kåfjord kommunes brev av 17. desember 1966 til Indre Kåfjord jeger og fiskerforening.

Alderdalen, den 17. desember 1966.

Ark. 55-554.
PAB/

Indre Kåfjord jeger- og fiskerforening
L. A. Bergmo

Reguleringer og overføringer vedr. Goullasjokka.
Konsesjonssøknad fra TFK.

I samband med rubr. konsesjonssøknad er det sterkt ønskelig med en uttalelse fra Dem. Den bør være så kort og så konsis som mulig. Kommunestyret vedtok den 30. september, sak 103/66, slik enstemmig uttalelse:

"Kåfjord kommune vil sterkt anbefale Troms fylkes kraft-
"forsynings konsesjonssøknad vedrørende regulering og over-
"føringer i Goullasjokka innvilget.

En føler seg forvisset om at også De fullt ut innser betydningen av at det blir avgitt en mest mulig positiv uttalelse. En sterkt reservert uttalelse kan være årsak til forsinkelser, og en forsinkelse har man ikke råd til.

En positiv uttalelse betyr på ingen måte at en har fraskrevet seg retten til erstatningskrav om noe slikt skulle bli aktuelt. Eventuelle erstatninger vil bli avgjort ved off. skjønn.

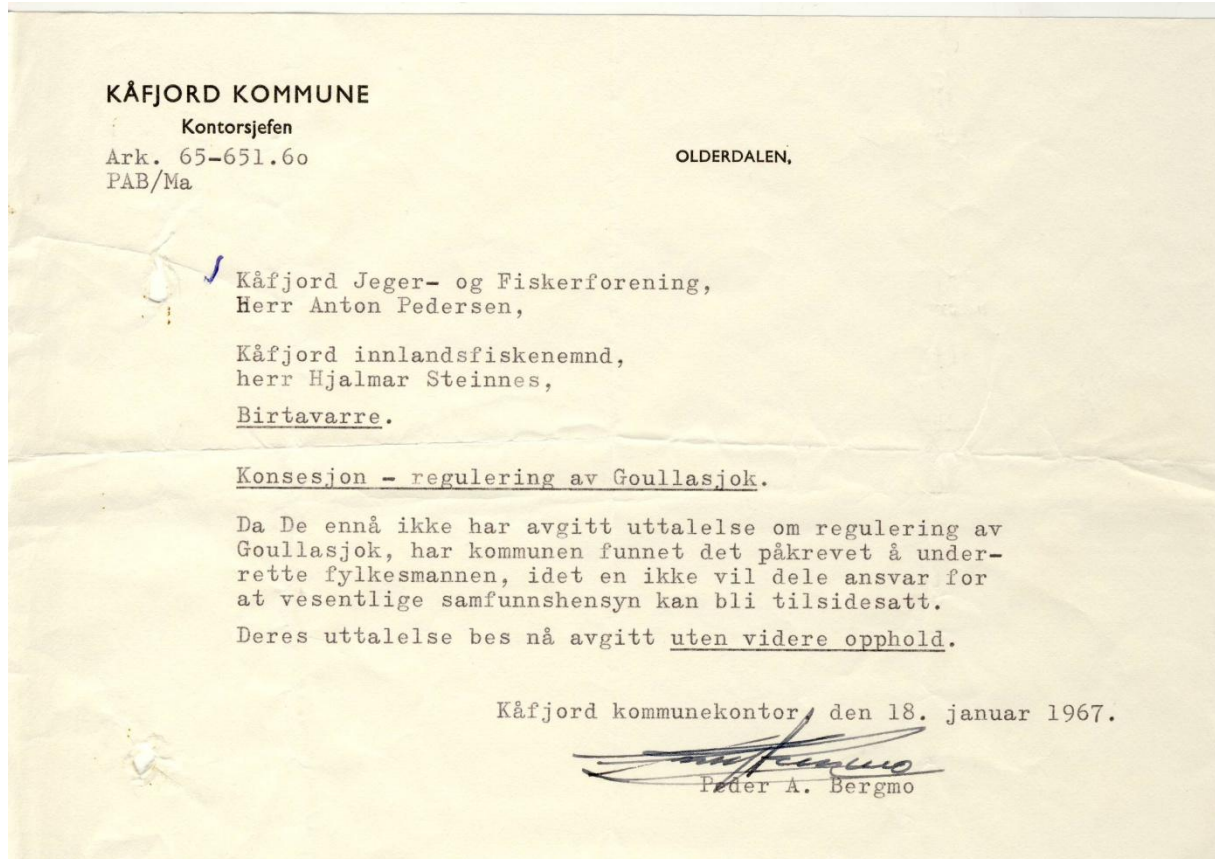
./.
Til Deres orientering og til Deres bruk ved avfattelse av uttalelse sender en vedlagt TFK's "Orientering" av 24. august 1966 vedrørende Goullasjokka Kraftverk. De behøver ikke returnere eksemplaret.

Det haster med uttalelsen, og en skal derfor be Dem påskynde ekspederingen av den. Den skal sendes hit, og den må skrives i 2 likelydende eksemplarer.

Med hilsen

Feder A. Bergmo
Feder A. Bergmo.

Purrebrev fra Kåfjord kommune til Indre Kåfjord jeger og fiskerforening.

OBS:

I brevet fra Kåfjord kommune datert 17.12.1966 står det:

Til Deres orientering og til Deres bruk ved avfattelse av uttalelse sender en vedlagt TFK's "Orientering" av 24. august 1966 vedrørende Goullasjokka Kraftverk.

Det er bemerkelsesverdig at Indre Kåfjord jeger og fiskeforening ikke fikk vedlagt også vedlegget til konsesjonssøknaden datert 30. august 1966.

I ettertid kan man stille seg spørsmålet om vedlegget av 30. august 1966 ble underslått også for kommunestyremøtet den 30. september 1966.

Birtavarre, den 16. januar 1967.

Kåfjord kommune,
Kontorsjefen,
Olderdalen.

Reguleringer- og overføringer av Goullas-jokka - konsesjonssøknad
fra T.F.K.

Anmodning fra Kåfjord kommune om vår uttalelse om ovennevnte.

Styret i foreningen har vedtatt, under sak 2/67, å støtte Kåfjord kommunestyrets uttalelse av 30/9-66 i sak 103/66K.

Styret i Indre Kåfjord Jeger- og Fiskeforening vil ellers overlate til eventuell offentlig skjønn å avgjøre erstatningsspørsmålene vedrørende fisket i Kåfjord-elva og fjellvatn.

Med hilsen

Anton Pedersen

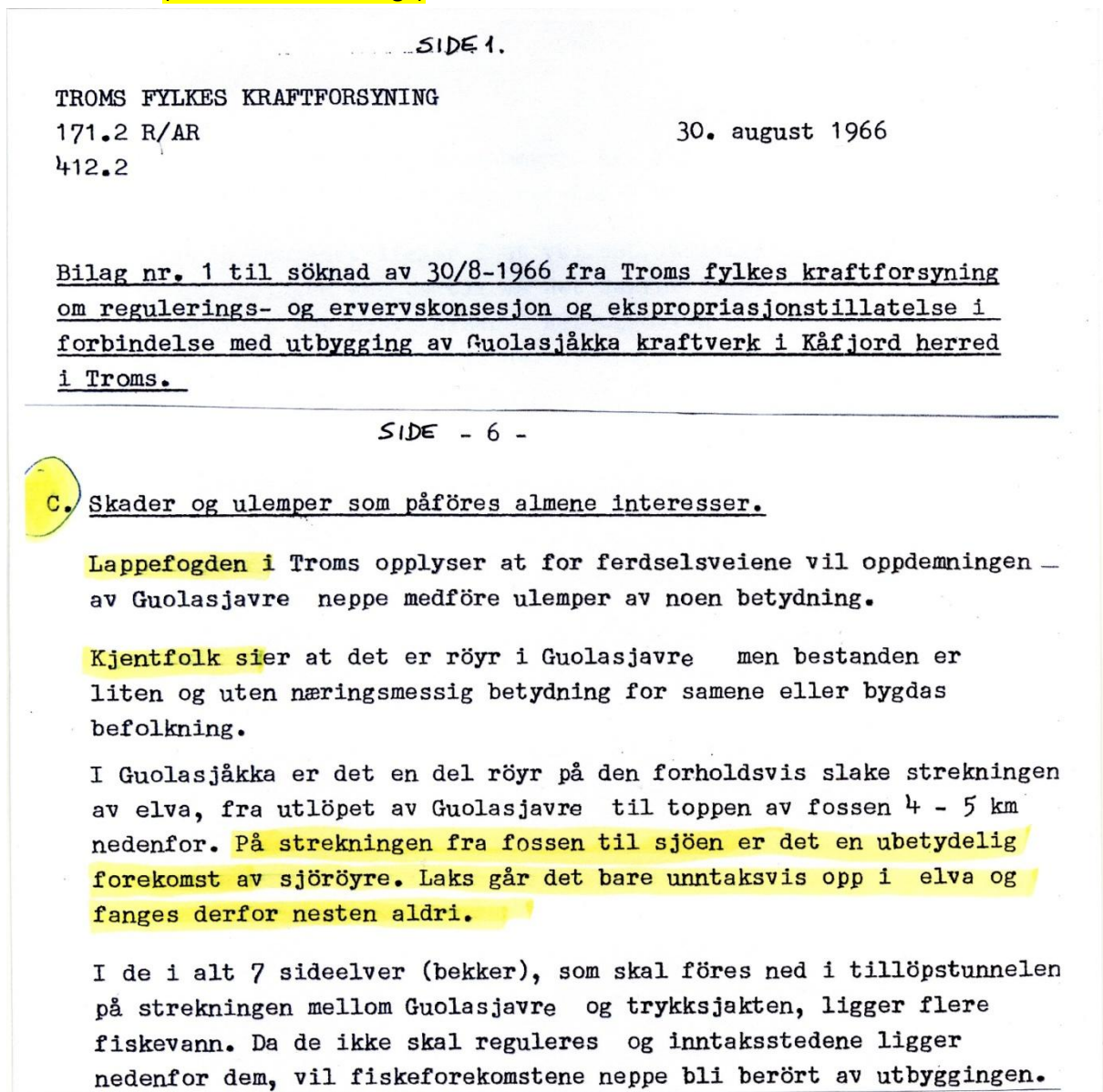
Indre Kåfjord Jeger og Fiskeforening

Birtavarre
forvalter

*Uppmærksomhet.
Kåfjord kommune
Kontorsjefen*

Dette er brevet Indre Kåfjord jeger og fiskerforening sendte til Kåfjord kommune som ba om positiv uttalelse angående konsesjonssøknaden til Troms fylkes kraftforsyning. Så langt stoler de på at et offentlig skjønn vil ivareta erstatningsspørsmål vedrørende utbygginga. Trist i ettetid å se at de tok så grundig feil.

Troms fylkes kraftforsyning søkte om konsesjon 30. aug. 1966. På bilaget som fulgte søknaden er dette å finne: (Konsekvensutredning?)

Her kommer det fram i bilaget som fulgte med konsesjonssøknaden at "**kjentfolk sier**" at det er røye i Guolasjavre, men at bestanden er uten verdi for samene eller bygdas befolkning.

Videre sies det at det er en del røye på strekningen fra Guolasjavre til Storfossen.

På strekningen fra fossen til sjøen er det en ubetydelig forekomst av sjørøye. Laks går det bare unntaksvis opp i elva og fanges derfor nesten aldri.

Hadde Indre Kåfjord jeger og fiskeforening fått dette bilaget da de skulle gi uttalelse om konsesjonssøknaden, ville de garantert protestert mot denne uttalelsen, for det er ikke i samsvar med bygdefolkets oppfatning av elva før kraftutbygginga.

Noe jeg også viser med noen av bildene jeg har fått tak i og viste på de foregående sider.

Ble dette løgnaktige bilaget bevisst holdt unna for befolkningen i Indre Kåfjord?

Ja, kanskje også for kommunestyret som gikk inn for utbygginga.

En annen påstand som ikke kan stå uimotsagt er påstanden om at elva tørket inn på en strekning i Kåfjorddalen på sensommeren (før utbyggingen).

Dette er ren og skjær reinspikka tøv.

Sommermånedene er som kjent juni, juli og august. Kan jo da vise til at det forekom drukningsulykker i elva:

Olga Cecilie Fagerli druknet 16.08.1943, hun var født 05.08.1934 i Kåfjorddalen.

Nr:65	År:1875	Død:4 Sptbr.	Begravet:12 Sptbr.				3528
Avdøde:	Gjertrud Nilsdtr	Stilling: Pige, 1p.	Bosted: Skatvold	Alder/kj: 9/9 62, Kvinne	Konfirm: Ukonf.		
D.årsak:	Skulde ride over Kaafjordelven om aftenen, da de reiste hjem fra Slaatten??, hvorved Hesten gled, og de begge faldt i Elven						
Forsørger:	, Grdmd. NILS HENRIKSEN,						
Nr:66	År:1875	Død:4 Sptbr.	Begravet:12 Sptbr.				3548
Avdøde:	Andreas Erik Nilsen	Stilling: Gut., 1p.	Bosted: Skatvold	Alder/kj: 19/8 53, Mann	Konfirm: Ukonf.		
D.årsak:	Skulde ride over Kaafjordelven om aftenen, da de reiste hjem fra Slaatten, hvorved Hesten gled, og de begge faldt i Elven						
Forsørger:	, Grdmd. NILS HENRIKSEN OG ANNE THOMESDATTER.						
Nr:54	År:1870	Død:5 Juli	Begravet:21 Aug.	227	x	1870 : 36 = 1834	Gift med Ole Andreas Olsen Ballovarre
Avdøde:	Marit Pedersdtr BALLOVARRE	Stilling: Husmanskone	Bosted: Kaafjorddalen	Alder/kj: 36, Kvinne			
D.årsak:	Druknete begge i Kaafjorddalelven, som de skulde ride over paa een Hest samtidig						
Merknad:	Moder til No. 55						
Nr:55	År:1870	Død:5 Juli	Begravet:21 Aug.				205
Avdøde:	Marit Olsdatter BALLOVARRE	Stilling: Barn	Bosted: Kaafjorddalen	Alder/kj: 11, Kvinne			
D.årsak:	Druknete begge i Kaafjorddalelven, som de skulde ride over paa een Hest samtidig						
Merknad:	Datter til No. 54						

Kilde: DIS Gravminner og Lyngen ministerialbok 1870-1878

Dette tilsier at vannføringa i Kåfjordelva var stor nok til at folk kunne drukne, både i månedene juli, august og september!

At elva minket veldig i vintermånedene er korrekt, og naturlig. Men en skal være klar over at oppe i området ved Ankerlia og videre opp mot Storfossen, var det alltid godt med vann. Lenger nedover dalen var kulpene flere steder blitt dyp av stor vår- og sommerflom, og disse kulpene tørket aldri helt inn selv på vinterstid, så fisken hadde gode overlevelsesmuligheter.

Etter oppdemmingen av Guolasjavre fra 1970 sank grunnvannet vesentlig i Kåfjorddalen.

Området ovenfor kraftstasjonen er i dag et kriseområde hva gjelder overlevelsesmuligheter for fisk, men likevel gjøres det intet for å stoppe muligheten for fisk til å vandre videre forbi kraftstasjonen.

Flere kilometer blir årlig helt tørr, og da mener jeg at det ikke fins en dråpe vann igjen i elveløpet ovenfor kraftstasjon og opp til Ankerlia.

Troms Kraft sier i revisjonsdokumentene at det ikke har vært kjente problemer med at fisk strander oppstrøms for kraftstasjonen.

Dette er ikke den oppfatninga bygdefolket har, se side 34.

Guolasjokka (norsk: Småfiskelva) kalles også Kåfjordelva. Kartblad 1633 I og 1733 IV. G. renner gjennom Kåfjorddalen. Vei et stykke oppover. Utspring fra Guolasjavrre (s.d.) med utløp i sjøen ved Birtavarre (ved riksvei 864) etter 20 km. Nedslagsfelt 288 km². De første 6 km fra Guolasjavrre faller elva fra 750 m til 500 m o.h. Her er det lett å komme til elva mange steder, og en kan regne med fangst av røye rundt 0,3 kg, bra kvalitet, lys rød kjøttfarge. De neste 4 km faller elva fra 500 m til 100 m o.h. Her er det uforsvarlig å forsøke seg, idet bratt og løst fjell gjør det meget farlig å ta seg fram. Fra Ankerlia til sjøen, ca. 12 km, er det jevnt fall med mest steinet bunn. Ca. 6 km fra sjøen forsvinner elva i en lengde av ca. 1 km i en morene om sommeren når flommen er gått tilbake. Liten bestand av sjørøye rundt 0,5 kg. Garnfiske i elveosen har holdt bestanden nede. Også oppgang av en del laks opptil 10—15 kg. Både sjørøye og laksen går helt opp til Ankerlia, men ut på sommeren kommer fisken ikke lenger opp enn ca. 5 km. Det er uten tvil til skade. Det er mulig at en snarlig regulering av elva øker vannføringen så mye at den ikke forsvinner. Kvaliteten på fisken er førsteklasses. Det blir satt ut en del lakseyngel hvert år. G. er i privat eie. Birtavarre Jeger- og Fiskerlag disponerer en del av fiskeretten. Fiskekort selges i Birtavarre. Flue og sluk anbefales. Fredningstid i henhold til lakseloven. Beste fisketid: fra ca. 25. juni til ut august. *E.E.*

Så dette er vel en sannhet siden den har stått på trykk i et leksikon. At elva forsvant på en strekning på ca. 1 kilometer omkring 6 kilometer fra sjøen er noe som er ukjent for meg som har bodd i dalføret all min tid. Altså forsvant elva fra det som i dag er plasseringen av kraftstasjonen i Kåfjorddalen og 1 kilometer oppover. Og når man vet størrelsen på nedbørsfeltet til elva, så kan man lure på hvordan TKP klarer å få nok vann til kraftproduksjonen i dag?

Hver gang det kom noen regnværsdager på sommeren økte vannføringen i elva momentant.

Da jeg var barn på 1950 og 1960 tallet, hadde vi faktisk små skøytebaner der, det ble fin is på elva etter at frosten fikk elva til å svelle.

Tar med en stensil av fisketider og fiskeregler fra Grunneierlaget som ble startet i 1968. Indre Kåfjord jeger og fiskeforening ble oppløst samme år etter 7-8 års virke.

F I S K E R E G L E R F O R K Å F J O R D E L V

I Kåfjordelv og Goulasjokka med bielver er det tillatt å fiske med stang og snøre bunnet med ulike slag sluker og fluer i tida 1.mai til 15.september mot kjøp av Grunneierlagets fiskekort. Fiskekortene fåes kjøpt i forretningene i Birtavarre og Kåfjorddalen, og ellers hos grunneierlagets kasserer.

Det skal ellers innløses Fisketrygdavgiftskort. Dette fåes kjøpt på postkontorer/posthus. Kortet gir rett til fiske på statens grunn i vatn og vassdrag.

Grunneiere og oppsittere på strekningen Bergmo - Kåfjorddalen som innløser medlemskort, gir rett til fiske med stang og snøre, samt bundne redskaper med minste maskevådde på 5.8 cm målt i våt stand fra knute til knutes midtpunkt.

Fra fredag kl.1800 til mandag kl.1800 er det overalt forbudt å la stå ute redskaper, garn, som er innrettet til fiske av laks, sjørøye og sjøaure.

Det er forbudt å fiske sjørøye/sjøaure som er under 20 cm.

Fangst under dette mål skal straks settes ut igjen, såvidt mulig uskadd. Det er også forbudt å fiske/drepe laks som er under 30 cm.

BIRTAVARRE - KÅFJORDDALEN GRUNNEIERLAG
FOR VILT OG INNLANDSFISKE

REGULATIONS FOR FISHING IN KÅFJORD RIVER.

In Kåfjord river and Goulasjokka with affluents fishing is permitted by use of angling-rod and line with different sorts of tin-baits from May 1st to September 15th by acquiring a fishing card from the land owners association. Fishing cards are available in the shops of Birtavarre and Kåfjorddalen, or from the cashier of the land owners association. In addition a fee must be paid to the Government's fishing found. This can be done at any post-office, where a proof is given. This proof also allows the owner fishing at public property by waters and waterways.

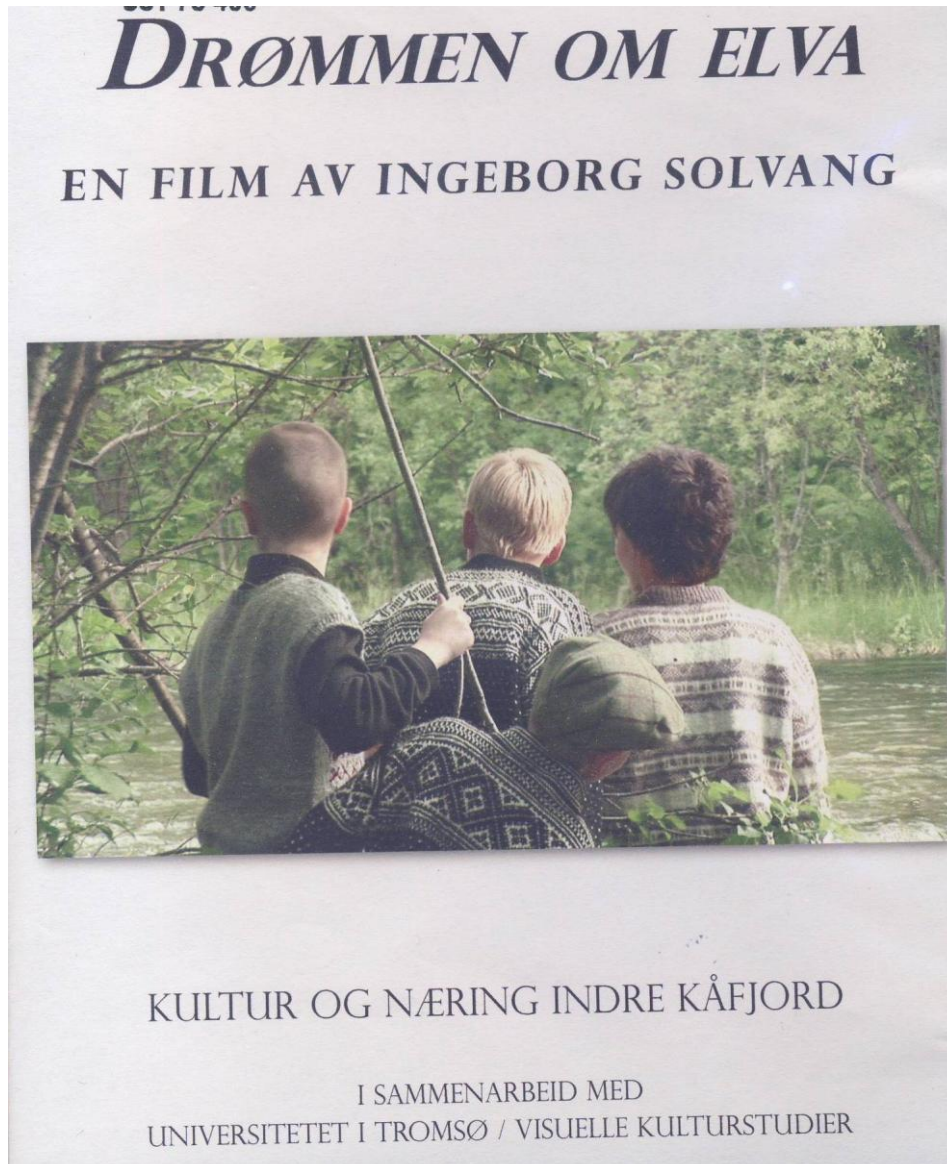
From Friday 1800 to Monday 1800 use of fishing tacklets and nets usable for catching salmon, sea-trout and sea-char. are prohibited. Only the land owners are permitted (by Norwegian law) to use fishing nets.

Birtavarre - Kåfjorddalen owners
association.

Som det framgår var garnfiske i elva enda lovlig.

Fisketid i Kåfjordelva 1. mai til 15. september.

Drømmen om elva ble produsert i i 2010.

Harald Fjellstad (1922-2010) var den første formann i Indre Kåfjord jeger og fiskeforening som ble stifta i 1960.

Han uttaler i filmen at Kåfjordelva var vel en av de beste sjørøyeelver i Troms!

I dag er sjørøya en savnet fiskeart i Kåfjordelva, årsaken er selvfølgelig kraftverksutbygginga og manøvreringsreglementet.

I tillegg får man ikke påfyll ovenfra av røye heller, fordi det er svært sjeldent det er overløp ved dammen, og overløpspunktet er tierevis av meter bredt, og et nedgangshinder selv ved overløp.

Det er i tillegg flere av bygdas folk som uttaler seg om elva, og disse personene opplevde hvordan elva var før kraftutbyggingen.

Når man i tillegg vet at det ble foretatt notfiske etter spesielt sjørøye i sjøen, så må Kåfjordelv/Guolasjokka ha hatt et meget bra produksjonsvolum.

Og det sto også flere laksegarnsett i Kåfjorden, før utbyggingen. I dag er det totalforbud mot slikt fiske.

Kåfjord kommunes styremøte den 30. september 1966.

Villy Ballovarre

Fra: "Karin Karlsen" <Karin.Karlsen@kafjord.kommune.no>

Til: <villy-ba@nordtoms.net>

Sendt: 29. mars 2010 13:21

Emne: VS: Deltakere på kommunestyremøte 30.09.1966

Hei er kommer resten. Repr. nr 3 på Djupvik - Olderdalen fisker og småbrukerliste er Sverre Alskog.

Fra: Sidsel Gaare Blix [mailto:sgb@ikatroms.no]

Sendt: 29. mars 2010 13:06

Til: Karin Karlsen

Emne: Deltakere på kommunestyremøte 30.09.1966

Referat fra møtebok nr. 92 for kommunestyret i Kåfjord 30.09.1966 side 313-314:

"År 1966 den 30. September holdtes møte i Kåfjord kommunestyre i herredshusets møtesal under ledelse av ordf. A. Sundvoll etter forutgående skriftlig innkalling, datert 22/9 1966. Kunngjøring er foretatt med oppslag. Frammøtte var:

- A. Det norske Arbeiderpartis liste:
 - 1. P. Lyngstad
 - 2. Helge Isaksen
 - 3. Leif Pettersen
 - 4. Ragnvald Berg
 - 5. Hans Berg
 - 6. Tarald Ballovarre
 - 7. Hjalmar Steinnes
 - 8. Anton Vatne
 - 9. Ludv. Nyvall

- B. Kåfjord Kommunistiske partis liste:
 - 1. Thv. Grønnvoll

- C. Djupvik – Olderdalen fisker- og småbrukerliste:
 - 1. A. Sandvoll
 - 2. Olaf O. Bergheim
 - 3. Svenn Uskog (?)
 - 4. Rikard Sjøberg
 - 5. Ola Isaksen

- D. Kroken – Birtavarre bygdeliste:
 - 1. Petter Trollvik

- E. Indre Kåfjord småbrukerliste:
 - 1. Jaklin Oldervoll

- F. Mandalens bygde- og småbrukerliste:
 - 1. Eilif Eriksen
 - 2. Peder Isaksen
 - 3. Johan P. Pedersen
 - 4. Hans J. Nilsen

Kontorsjefen var tilstede. Ved navneopprop viste det seg at det ved møtets åpning var frammøtt 21 representanter, varamenn medregnet. Møtet ble satt kl. 10.10."
(Kvinnenes valgliste var også skrevet inn, men ingen stilte.)

Vennlig hilsen

Sidsel Blix

Jeg viser her hvem som møtte i kommunestyremøtet 30.09.1966.

Det første jeg spør om er, kunne det være noen her som kunne være innhabile?

Som jeg ser det så er det iøynefallende at et par av representantene var maskinentreprenører som allerede begynte med veiutbygginga i 1966. (Klargjøring for en utbygging det ennå ikke var gitt konsesjon for).

Som det fremgår av representantene så var det nok mange som kom under kategorien "sjøsamisk befolkning", og kanskje hadde sitt første morsmål som samisk.

Ser man så på utskrift av møtebok for Kåfjord kommunestyre 30.09.1966, går det fram at Troms fylkes kraftforsyning daterte konsesjonsøknaden 30. august 1966.

Brev av 15. sept. 1966 til Kåfjord kommune fra Fylkesmannen i Troms der det blir bedt om en uttalelse fra kommunen.

**Jeg stiller her spørsmål om Troms fylkes kraftforsynings bilag nr. 1 datert 30. august 1966 ble forelagt kommunestyrerepresentantene?
Se under skader og ulemper som påføres almene interesser.**

Hvis ikke dette ble fremlagt på kommunestyremøtet 30. september 1966, er folket rett og slett ført bak lyset.

Jeg setter et stort spørsmålstegn ved dette, da kontorsjefens forslag til vedtak ble enstemmig.

For meg er det unaturlig at ingen hadde protestert på TFKs syn på at det var kun ubetydelige forekomster av fisk i vassdraget.

Dessuten at reindrifta neppe ville bli berørt vesentlig, og at der ikke var faste boplasser.

Reindriftssamene hadde faste boplasser i Sabitjåkka når de hadde dyrene på beite, og Guolasjokka, Guolasjavri og omkringliggende vann var av betydning for dem for å ha tilgang til mat.

Reinbeitedistrikt Skarfvaggi brukte Skardalen som sommerboplass tett inntil 2. verdenskrig, da tok de Sabitjåkka som sommerboplass.

Må atter en gang nevne at Indre Kåfjord jeger og fiskeforening ikke fikk dette bilaget da de ble bedt om en uttalelse ang. konsesjonssøknaden.

To gutter fra Skarfvaggi reinbeitedistrikt som hadde sommerboplass i Sabitjåkka på 1950 og 1960 tallet, og også tidvis bodde i Kåfjorddalen, deltok også på en sultestreik i Oslo der de demonstrerte mot Altautbygginga.

Det var Nils Magnus Tornensis (1955-2016) og Per Ailo Bæhr (f. 1955, d. 2016?).

Bilde fra Sabetjohka i 1968, den siste familie med barn som bodde der. Baalfamilien.

Foto: Kjell Fjørtoft

I dette området bodde også Nils Magnus Tornensis (1955-2016) og Per Ailo Bæhr (f. 1955, d. 2016?) som var med på sultestreik i Oslo først på 1980 tallet i forbindelse med Altautbyggingen. De hadde fått erfare hva Guolasutbyggingen medførte, og at samiske (også sjøsamiske) interesser ble totaltoverkjørt.

Bjarne Store Jakobsen har laget en film for SVT om Nils Magnus Tornensis, som sto på terskelen til sitt voksne liv da alle familiene i Skarfvaggi reinbeitedistrikt måtte gi opp livet på vidda. Vedlegget TFK hadde vedlagt konsesjonsøknaden angående reindriften var også befestet med løgn. "Det fins ingen faste boplasser i området." Sommerboplassene var faste boplasser fra mai til langt utpå høsten. De hentet matfisk både fra elva (Guolasjohka) og omkringliggende vann.

- 6 -

C. Skader og ulemper som påføres almene interesser.

Lappefogden i Troms opplyser at for ferdselsveiene vil oppdemningen av Guolasjavre neppe medføre ulemper av noen betydning.

Kjentfolk sier at det er røyri i Guolasjavre men bestanden er liten og uten næringsmessig betydning for samene eller bygdas befolkning.

I Guolasjåkka er det en del røyri på den forholdsvis slake strekningen av elva, fra utløpet av Guolasjavre til toppen av fossen 4 - 5 km nedenfor. På strekningen fra fossen til sjöen er det en ubetydelig forekomst av sjöröyre. Laks går det bare unntaksvis opp i elva og fanges derfor nesten aldri.

I de i alt 7 sideelver (bekker), som skal føres ned i tillöpstunnelen på strekningen mellom Guolasjavre og trykksjakten, ligger flere fiskevann. Da de ikke skal reguleres og inntaksstedene ligger nedenfor dem, vil fiskeforekomstene neppe bli berört av utbyggingen.

D. Skader og ulemper på eiendene.

Guolasjavre ligger over skoggrensen i höyfjellet. Noen skade på skog vil oppdemningen derfor ikke medføre.

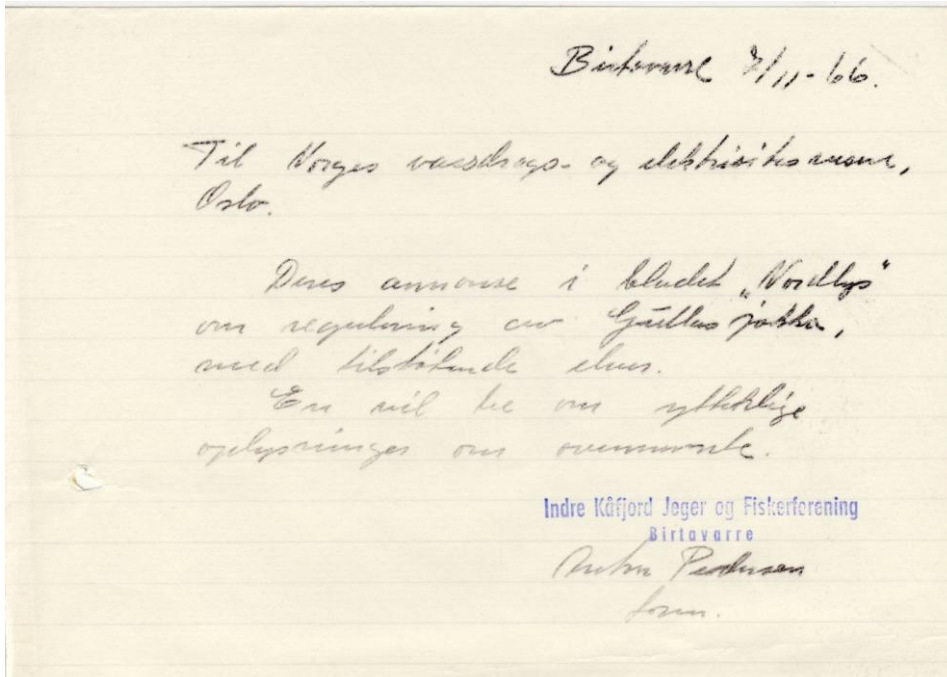
Lappefogden i Troms sier at det er bra beiteforhold rundt vannet og at en del vil bli satt under vann ved oppdemningen. For samenes leirplasser vil oppdemningen neppe medføre ulemper av betydning. Kalveplassene vil heller ikke bli berört. De ligger lenger nede i dalen, ved Sabitjåkka. Det er ingen faste boplasser i området.

Fra det området (ca. 75 dekar) ved kraftstasjonen som sökes ekspropriert, må fjernes endel lövskog av liten verdi. Området nyttes nu til beite.

Det forutsettes videre kanalisering av Guolasjåkka ved kraftstasjonsområdet. Dette formodes å ha gunstig virkning ^{på} tilliggende eiendommer.

Det er sannsynlig at det er nödvendig å legge beslag på dyrket mark på dalens östside til endestasjon for permanent taubane, lager-

Som man ser av brevet nedenfor ber Indre Kåfjord jeger og fiskeforening om informasjon om reguleringa av Guolasjohka. (Brevet datert 07.11.1966).

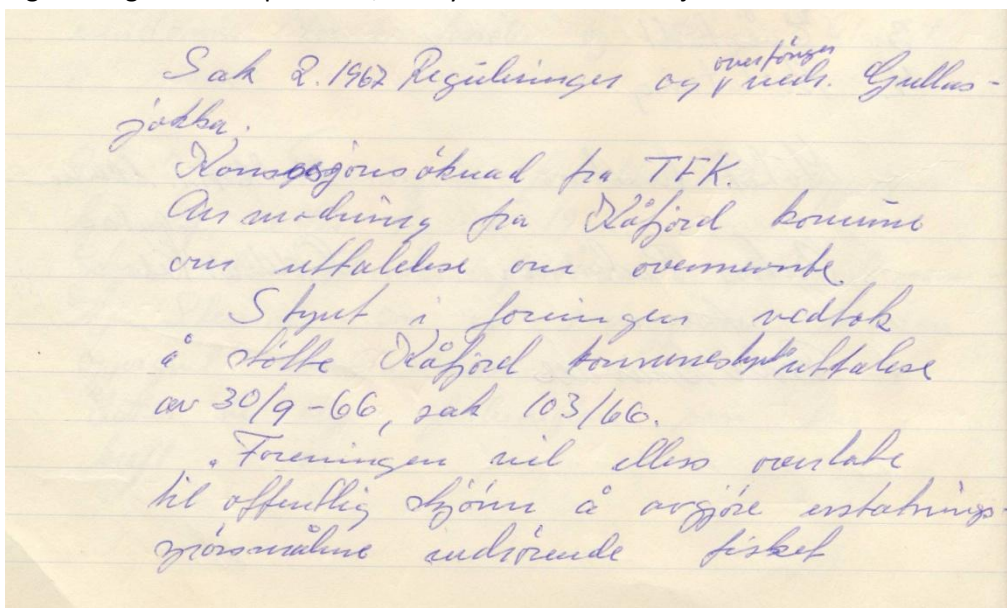

Dette viser jo også at IKJF savner informasjon angående den forestående utbygginga av Guolasjokka kraftverk.

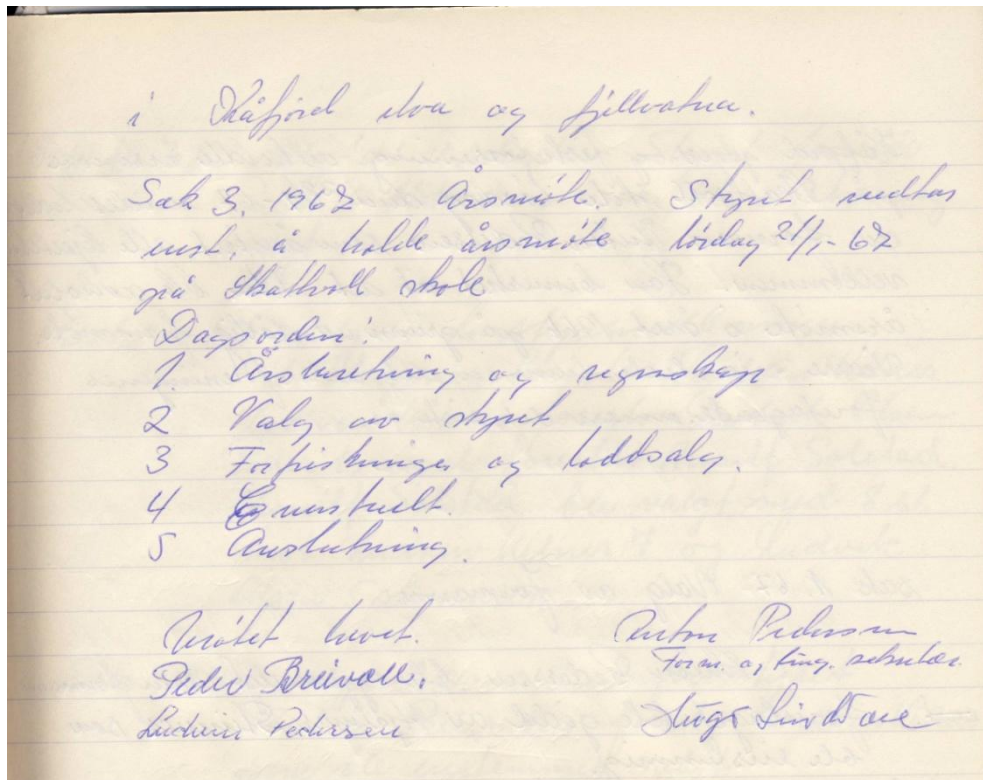
I de dokumenter jeg har fra IKJFs tid, finner jeg ikke noe svarbrev med opplysninger ang. utbygginga, og det styrker min påstand om at foreningen ikke hadde gode nok opplysninger.

Kanskje var de heller ikke gjort kjent med TFKs vedlegg til konsesjonssøknaden da de svarte kommunen ved brev av 16. januar 1967 (se side 14).

Jeg viser også til IKJFs protokoll, fra styremøte avholdt 6. januar 1967.

Fortsettelse neste side.

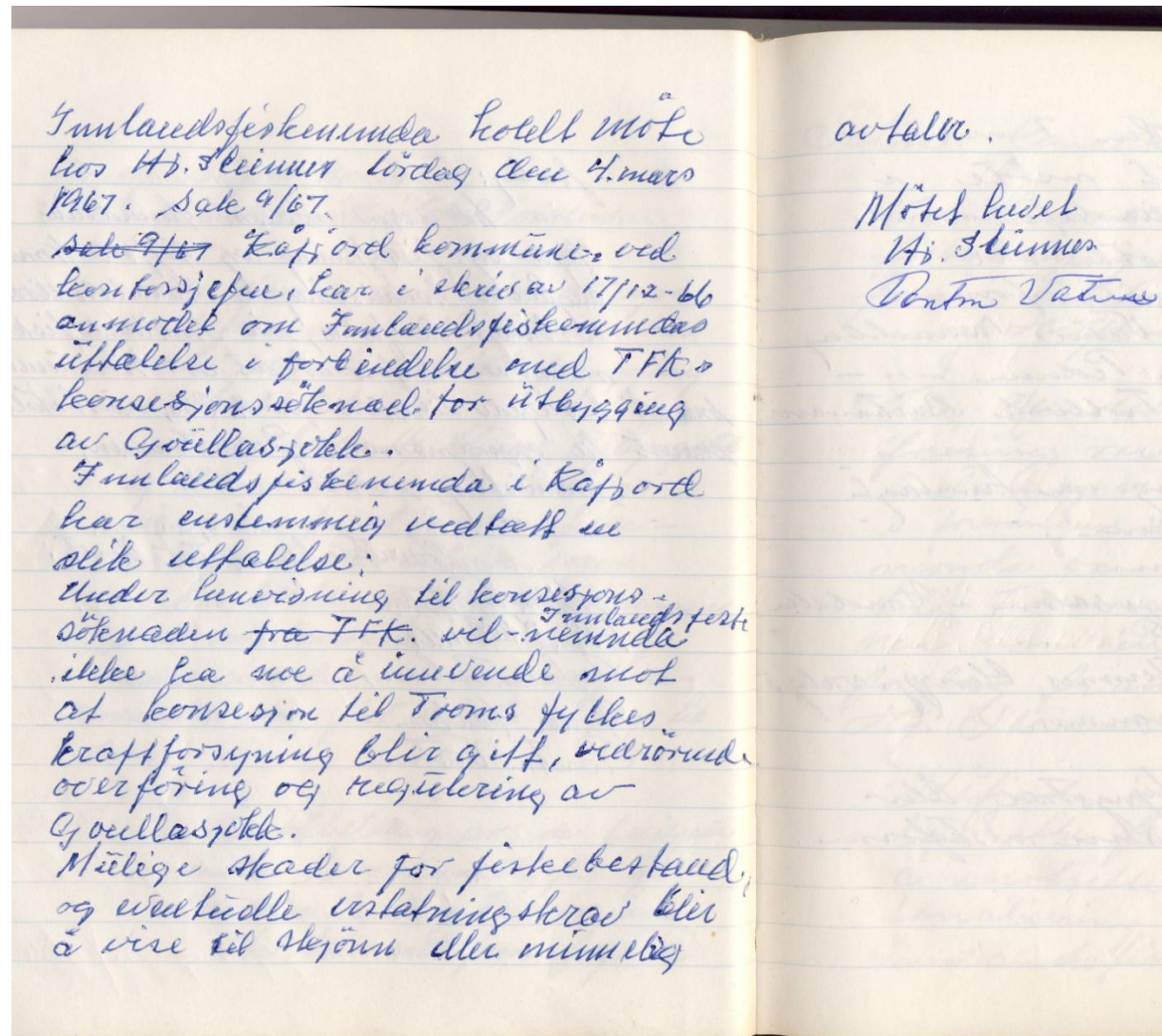
Foreningen stolte på rettsstaten Norge og overlot til offentlig skjønn å avgjøre erstatningsspørsmål vedrørende fisket i Kåfjordelva og fjellvatna.

For ordens skyld presiseres det at Indre Kåfjord jeger og fiskerforening ble besluttet nedlagt fra den 4. mai 1968 på Generalforsamling avholdt på Skattvoll skole.

I Kåfjord kommune var det også en Innlandsfiskeremnd. De ble også bedt om en positiv uttalelse fra Kåfjord kommune ang. Troms fylkes kraftforsynings konsesjonssøknad vedrørende Guolasutbygginga. Se kommunens brev datert 17. des. 1966 side.

Indre Kåfjord jeger og fiskerforening ble oppløst 4. mai 1968. Den 30. mars 1968 innkalte Herredsagronomen i Kåfjord (Erling Steinnes, 1910-1985) til et møte på sykestua i Birtavarre for dannelsen av et grunneierlag i Birtavarre.

Det nye lagets navn ble **BIRTAVARRE/K-DALEN GRUNNEIERLAG** for vilt og innlandsfiske. Nytt styre ble konstituert, Erling Steinnes ble valgt til formann. Han var formann for grunneierlaget fram til hans bror Hjalmar Steinnes (1913-1994) ble valgt den 4. august 1973. Hjalmar Steinnes ble utsatt for sykdom, og trådte da ut som formann for grunneierlaget etter lang og tro innsats. Hans navn er nevnt i mange av avisinnleggene jeg har tatt med her.

Folket i Kåfjord kommune skulle ha visst hva utbyggingen egentlig innebar, og ikke ha vært så positiv som kommunens ledelse ville at de skulle være.

Dyrkjøpt lærdom.

Rettslig historie.

Det har vært avholdt underskjønn i 1979 og overskjønn i 1982.

Uten å gå nærmere inn på det juridiske, så viser det seg at kraftverkets utbygger har vært kynisk allerede før konsesjonssøknaden ble sendt, og at de fortsatt er det.

Grunneierlaget prøvde visstnok å anke dommen fra overskjønnet, men anken ble forkastet fordi den kom inn etter ankefristen. Grunneierlaget vegret seg for å anke, etter samråd med advokaten Lassen som ga inntrykk av at laget kunne bli sittende med utgiftene selv.

Derfor kan Troms Kraft i dag si at de gjør ikke noe ulovlig siden de har rett til å manøvrere kraftverket etter eget behov!

Mitt syn og flere andres her i bygda er at Kåfjordelva er et offer for justismord!
Slutter meg til uttalelsen fra formannen Hjalmar Steinnes i Grunneierlaget etter overskjønnsdommen:

En krenkelse av menneskerettighetene i området!

Drift av kraftstasjonen.

Effektkjøringen hele året, og reparasjonsarbeider med påfølgende driftsstans av kraftstasjonen har påført fiskedød i stor skala.

Det er et under at man ennå kan få noen fisk i elva, hovedsakelig laks, og da mest oppdrettsfisk, sjørøya er borte.

Kulper i elva er blitt svært grunne siden gammeldags flom er borte, i klartekst betyr det at fiskeplasser er blitt færre, elva er nærmest som et sammenhengende stryk fra kraftstasjonen til sjøen.

Overskjønnet fastslo at terskler ikke skal bygges, fisket i elva kunna da bli bedre enn før utbyggingen! Grunneierlaget i bygda forlangte minstevannføring nedstrøms for kraftstasjonen, dette ble også avslått.

Troms Kraft mente de ville ha en forsvarlig drift.

Så vidt jeg vet har vel heller ikke Troms Kraft satt ut en eneste fisk i elva på de snart 50 år som er gått siden konsesjonen ble gitt.

Tvertimot så har de nok drept tusenvis av fisk med sin frie drift av kraftstasjonen.

Goulas-skjønnnet:

Kåfjordelva blir bedre lakseelv

— Av Asbjørn Jaklin —

— Kåfjordelva kan bli ei bedre lakseelv enn den var før reguleringa, dersom det holdes ei viss vannføring hele året.

— For Kåfjorddalen nedafor kraftstasjonen er ikke vannforsyninga blitt verre etter at kraftverket ble satt i gang.

— En viss reduksjon i avlingene kan påvises, men dette kan kompenseres med moderne jordbruksmetoder.

Dette var i grove trekk konklusjonene til de sakkyndige da Lyngen herredsrett i går

startet sluttbehandlingen av det såkalte Goulas-skjønnnet. De to partene som står mot hverandre i denne saken er Troms Kraftforsyning og Birtavarre/Kåfjorddalen grunneierlag. Grunneierlaget krever erstatning for tap av avlinger, garantier for minimumsvannføring fra kraftverket, samt tiltak for å bedre forholdene for lakseoppdrett i elva. Den delen av skjønnnet som angår isforholdene i Kåfjorden vil ikke bli tatt opp før til høsten.

Kraftverket i Kåfjorddalen var en katastrofe for bygda, men godt for storsamfunnet som kynisk har gitt blanke i det miljømessige for dalen.

Det er synd at det ikke ble gjort noen undersøkelser og konsekvensutredninger før utbygginga.

Men når myndighetene nå får vite at miljøhensyn er et ukjent begrep for konsesjonæren, det er bare å se på kraftverkets manøvrering, så må det tas grep.

Høyesterettsadvokat Nils J. Eidsmo sa dette:

6 TORSDAG 7. FEBRUAR 1980 **NYTT I N**

Hard påstand fra Kraftforsyningas advokat

Folk i Kåfjorddalen lider av erstatningspsykose!

— Av Asbjørn Jaklin —

— Det regnes vanligvis ikke for god takt og tone i skjønssaker å benytte foreldelsesparagrafen. Når jeg likevel gjør det i denne saka, er det fordi jeg er overbevist om at folket i Kåfjorddalen ikke har hatt vesentlige skadevirkninger av kraftutbygginga. Mange av de kravene som er reist er rett og slett utslag av erstatningspsykose!

Denne kraftsatsen kom fra høyesterettsadvokat Nils J. Eidsmo under annen dags behandling av skjønnet etter kraftutbygginga av Kåfjordelva. Eidsmo representerer Troms Kraftforsyning i denne saka. I går tok Lyngen herredsrett under ledelse av laodommer Bård Gaarder fatt på

la fram sine vurderinger. Skjønnet ventes å foreligge om måneds tid.

Høyesterettsadvokat Eidsmo begrunnet sin påstand om erstatningspsykose, med at en rekke grunneiere i Kåfjorddalen ikke fremmet erstatningskrav i løpet av de 10 åre kraftverket har vært i drift. — Når skjønnet nærmer seg dukker de derimot opp som «troll av brønner», og krever erstatninger for tapt vannforsyning. Dette vil jeg karakterisere som et utidig forsøk på å oppnå erstatning, hevder Eidsmo. Han mente at skjønnsretten burde forkaste erstatningskravene angående vannforsyninga i nedre del av elven, nettopp fordi grunneierne ventet så lenge med å si opp problemene. Eidsmo viste til levers bestemmelse om

UTSKRIFT

av

**LYNGEN HERREDSRETTS
OVERSKJØNN**

i

SAK 33/1968 D

*overskjønn til fastsettelse av
erstatninger og tiltak etter reguleringen av
Guolasjåkka i Kåfjord kommune*

Avhjemlet 15. desember 1982

Grunneierlaget nådde ikke fram med sine krav, som blant annet gjaldt minstevannføring, og bygging av terskler. Noe de hadde sett som nødvendig etter omtrent 10 års drift av kraftverket i Kåfjorddalen. Jeg er så enig med nå avdøde Hjalmar Steinnes som sa det er adskillig grunn til å etterlyse rettsikkerheten i vårt samfunn.

• BILTYDRIK
• VIKRANING
• EL-BÅKUTTER
• FRONTBUTER

HURTIG
LEVERING

GLASSMESTER
Erling Eriksen
Sveigt 107 - tlf. 963 81020

Tromsø

ONSDAG 23. JULI 1980

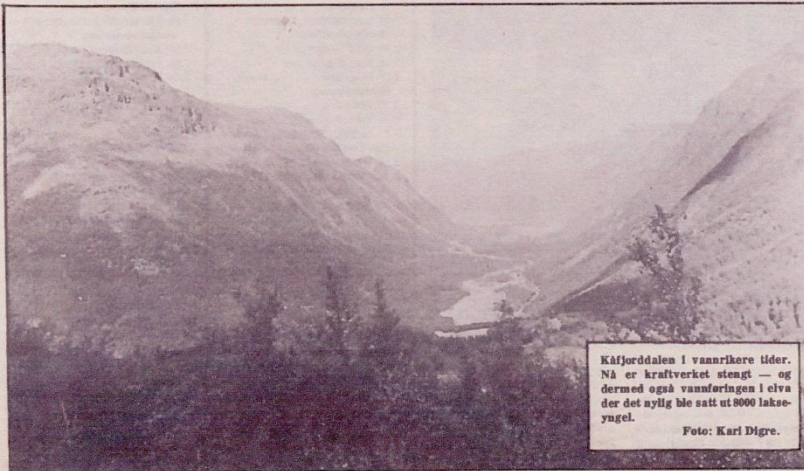
Dekkservice for: Personbil — Last — Buss
Anlegg — Industri — Landbruk

Nye og regummierede
dekk av anerkjente
merker, med full
garanti.

**AS GUMMI-
RINGEN**

Brevlika — Tlf. 84 980 - 85 718

Kraftforsyningen stenger Guolas-verket på grunn av tørken:

Kåfjorddalen i vannrike tider. Nå er kraftverket stengt — og dermed også vannføringen i elva der det nylig ble satt ut 8000 lakseyngel.
Foto: Karl Digre.

8.000 lakseyngel drept — Kåfjordelva tørrlagt

— Av Karl Digre —

— De 8000 lakseyngel som vi satte ut for en uke siden, må bare avskrives. Hvordan skal yngelen kunne leve opp i et tørt elveleie? Troms Kraftforsyning tar drøpen ikke bare på yngelen, men på hele Kåfjordelva som lakseelv. For hvordan skal laksen kunne gå opp ei tørrlagt elv? Fine

Troms Kraftforsyning har nå stengt av alle maskinene i kraftverket, så også de 7 km elv fra kraftstasjonen og ned til sjøen er tørrlagt. Hele den 25 km lange Kåfjordelva får nå bare vann fra tre små bekkilgende elver på østsiden: Norjok, Hanskielv og Tørrfosselv.

Dette har vi gjort hver sommer i alle år, forteller Kjeldsen. Et eventuelt pålegg om en minstevannføring må gis av konsesjonsmyndigheten, Olje- og Energidepartementet.

— I år merkes sommerstansen mye mer enn ellers på grunn av tørken. Det blir ikke aktuelt å starte opp med det første. Det er på langt nær fullt. Men om det kommer mye regn nå så fylles det hele

snarere. I vinterhalvåret kjører vi jevnt hele tiden, noe som er til fordel for vannforsyningen, sier overingeniør Kjeldsen.

— Av Per Ellassen

Multe-feberer stiger i Tromsø:

Lensmannen i Kautokeino nedringt! —

Multe-høsten har allerede begynt å gjøre Tromsø-folk urolig. I alle fall er lensmannskontoret i Kautokeino ille plaget av telefoner fra Tromsø. Det dreier seg stadig om mulighetene for å plukke multer for folk som ikke er bosatt i fylket.

Ved lensmannskontoret kan man overfor «Tromsø» opplyse at det nok er restriksjoner på dette

feltet. Ifølge lensmannsbetjent Henriksen er det jordsalgssjefen i fylket som har overoppsynet med saken, men lensmannen er gitt dispensasjon til å fastsette sted og dato for folk som ikke er fra Finnmark. I den anledning er 1. august satt som den magiske grense. Fra da av kan f.eks. tromsøvæinger enten ringe, skrive eller personlig

møte opp på kontoret for å søke tillatelse til å plukke multer.

Noen områder mellom Karasjøk og Kautokeino er det imidlertid totalforbud for utenbygdingene. Der er myrene forpakket bort til bygdelagene. Det dreier seg om Lappaloubal, Esoudrjo, Sjusjavre og Eragealoubbal. Bortsett fra disse er altså mulighet til stede, om en søker etter 1. august.

KINOENE I TROMSØ

Slowfox i storbyen

Bill. pris kr. 13.—

KL. 20.30

MARSHA MASON
ANTHONY HOPKINS
JOHN BECK
SUSAN SWIFT
Anv. ROBERT WISE

Audrey Rose

Bill. pris kr. 13.—
Aldersgrense 18 år.
Siste gang?

KL. 22.45

CLINT EASTWOOD
THE GOOD, THE BAD & THE UGLY

Seintøtene prøves på Taran

Tre-fire seilfangster av størrelsen 10–15 tonn ble meldt inn til Råfisklagets kontor i går formiddag. Kveliden var tatt en fangst på 50 tonn på Serøysundet.

Ellers ventet en seg meldinger ut over dagen fra Taran. Nord-austen har gått seg og flere bruk hadde satt kurs ut over for å se hva som var å finne på det tradisjonsrike seilfeltet. Blir forholdene gode kan det ventes atskillig mer fart i fisket enn hittil. I løpet av uken er det store uttak 7-800 tonn som sto låsatt. I går var det 300 tonn igjen. Her i området er det omtrent bare anleggene i Sarvar, Kåldfjord og Husøya som driver. De øvrige anleggene er stadig dominert av ferietida og ventes ikke å komme i gang før neste uke er gått. Det føres imidlertid i atskillig utstrekning sei til Vesterålen. Forøvrig er det også kommet i gang et godt seinotiske i Sørfold i Saltemområdet med fangster opp til 50 tonn.

Boikott fra internasjonalt naturvernhold

Slavanger (NTB): Internasjonale naturvernorganisasjoner har lansert en boikottkampanje overfor norske produkter og ytelser for å protestere mot norsk hvalfangst og ulovlig hvalfangst som blir begått av norske statsborgere og selskaper, skriver Stavanger Aftenblad.

Den økonomiske kampanjen mot Norge vil øke og bli ført over hele verden til Norge stopper all slags hvalfangst, sier Fr. Christine Stevens, president for Velferdsinstituttet for dyr, som er en ledende organisasjon i Redd-hvalen-kampanjen.

Boikottkampanjen rettes mot reiser til Norge, — norske cruiseskip og eksportprodukter, fra Järlsbergst til Tansberg stereoanlegg. I USA blir folk oppfordret til å boikotte de norske cruiseskipene som selger i Det karibiske hav.

27. nov. 1984

GRUNNEIERNE I KÅFJORD ER BITRE:

Tørr elv, men ingen erstatning

HALVOR HENRIKSEN

KÅFJORDDALEN: Birtavarre og Kåfjorddalen grunneierlag er den store taper i Guolassjøen. Til tross for at store deler av Kåfjordelva er tørrlagt og ikke lenger kan betraktes som fiskeelv, er Troms Kraftforsyning ikke pålagt å bygge terskler i den delen av elva som fortsatt er vannførende. Fiskerisakkyndige som har gitt betenkning til skjønsretten, mente at terskelbygging kunne kompensere tapte produksjonsområder og reduserte oppgangs- og fiske-muligheter. Dette har altså ikke overskjønet tatt hensyn til. Grunneierlaget får heller ikke ei krone i erstatning for tapt fiske eller tap i fiskekortsalget.

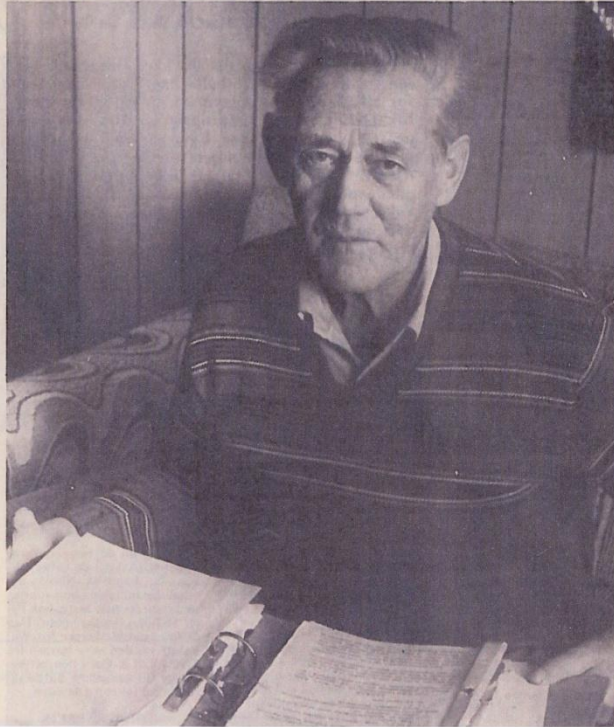
Den domsslutning overskjønet i Lyngen herredsrett kom til i desember 1982, er endelig. På grunn av pengemangel overskred grunneierlaget ankefristen for en eventuell fornyet behandling i Høyesterett. Hålogaland lagmannsrett har ved kjennelse 14. november i år,

sesjoneren, Troms Kraftforsyning pålagt å sette ut yngel, settefisk og utvandringsferdige fiskeunger. Kraftforsyningen ble også pålagt å bygge terskler i berørte vassdrag, etter nærmere bestemmelse av regulerings-skjønet. Det eneste som har skjedd er at grunneierlaget de første 3 årene etter at Guolassjøen kraftverk ble satt i drift i 1971, fikk 2000 kroner årlig til yngelkjøp.

FISKETOM

Nå er elva nærmest fisketom. Uten liv i elva har vi heller ikke bruk for grunneierlag. Vi har brukt så mye tid, penger og krefter på skjønsakene, at vi alene har ikke livskraft til å begynne å bygge opp elva uten hjelp utenfra, sier Steinnes.

Grunneierlaget har vært part i to skjønsrettssaker, underskjønt i 1980 og overskjønt i 1982. I underskjønt ble Troms Kraftforsyning pålagt å betale 121 000 kroner for tapt fiske. I tillegg ble konsesjonæren pålagt å samle elvemunning-

Mangeårig leder i Birtavarre/Kåfjorddalen Grunneierlag, Hjalmar Steinnes (1913-1994).

Hjalmar Steinnes sittende i det som engang var en fiskerik elv, men nå er tørrlagt oppstrøms for kraftstasjonen.

Dette er hva Hjalmar Steinnes forfattet til et styremøte i 1983:

Grunneierlaget har i møte 14.3.83 behandlet og kommentert overskjønnets domskjønnele i Lyngen herredsrett avhjemlet den 15. desember 1982. Se vedlagte utskrift.

I møte den 29. april 1983 har en viderebehandlet saka Overskjønn Goullas, og finner domspremissene stikk i strid med konsesjonstiltatelsen for Troms kraftforsyning, meddelt ved Kongelig resolusjon 14. juni 1968.

Etter vårt skjønn er vi derfor overbevist om at det foreligger feil i rettsanvendelse og saksbehandling.

Vi tør i denne sammenheng understreke at Grunneierlaget, som partenes organ, er fratjent enhver erstatning, og dermed er grunnlaget for alt videre arbeide umuliggjort.

Alt tidligere arbeide som i høyeste grad har bestått i fiskepleie med utsetting av laksyngel, elve-oppsynstjeneste, kulturtiltak, fiskekortsalg m.v.

Birtavarre-Kåfjorddalen Grunneierlag hadde derimot bare fremmet grunngitte krav om bygging av terkler, samling av elveløp, og erstatning for tappt fiske- og kortsalg.

Retten har avvist kravene, og grunnlaget ~~for~~ for alt videre arbeide for fisket i Kåfjordelv må ansees som formålsløst.

Det vi hadde trodd å på etter Goullasutbygginga var at man iflg. TILLATELSEN for konsesjonæren skulle få en rettferdig behandling som ville gjøre det mulig for Grunneierlaget å fortsette sitt arbeide for folket og fiske interessene. Dommen i Lyngen herredsrett har derimot mestret å gjøre dette til en illusjon.

Vi viser til vår tidligere uttalelse i vedtak av 14. mars d.å. og kan i forståelse med de fiskerisakkyndiges utredninger fastslå at hele Kåfjordelv fra Birtavarre til øvre Ankerlia på nær 18 km. etter dette, vil være tappt for alltid som fiskeelv.

I tillegg må også nevnes den jordbrukssakkyndiges tilrådning for jordbrukerne i Kåfjorddalen som har tørkeskader og avlingssvikt, er å gjødsle sterkere, og ellers slå seg sammen om å bygge et vatningsanlegg.

Jordbrukerne har på samme måte som Grunneierlaget fått sine krav om tørkeskader avslått, og har sjølsakt ikke penger til slike investeringer.

For oss ser det ut som dommen etter overskjønnet er snudd på hodet, og at alt er satt i fokus for ned og ut av det vesentligeste av skade- og ulempekrav.

T. eks. Grunneierlagets krav om erstatning for fisketap m. v. som av grunneierne var delegert til laget i vedtaks form og dokumentert, ble med en merkelig vri omgjort av retten som krav fra de enkelte grunneiere. I henhold til vedtaket hadde ingen grunneiere gjort krav om tappt fiske i personlig regi.

Vi mener med dette å ha sakt det primære i saken. Den gjelder Kåfjord kommune som helhet, men har rammet indre Kåfjord værst. Og med sunt bondevett forstår vi det slik at dommskjennelsen i den er mer byråkratisk en rettsbevisst.

Vi oversender dermed saken til Kåfjord formannskap til behandling og viderebehandling i Kåfjord kommunestyre.

Enstemmig vedtatt.

Villy Ballovarre Sign. Nils Andersen Sign. Kasper Pedersen Sign.

Harald Fagerli Sign. Johs Fagertun Sign. Trygve Myrset Sign.

Hjalmar Steinnes Sign.

Riktig utskrift bekreftes:

Fra Grunneierlagets protokoll.

Grunneierne om Goullas-overskjønnet:

«Som å ta siste kua fra fattigmannen»

— Av Hans Halden —

— Dette er til å miste tiltroen på domstolene i det norske rettsvesen!

Det er den enstemmige kommentaren fra Birtavarre og Kåfjorddalen Grunneierlag til overskjønnet angående Goullasutbyggingen i Lyngen herredsrett.

Grunneierlaget er videre svært skuffet over at det ikke får anledning til å anke overskjønnet. Laget er gjort kjent med at skjønnet ikke kan ankes til Høyesterett uten at det foreligger feil i saksbehandlingen. Dessuten vil en anke til Høyesterett koste grunneierlaget om lag 25 000 kroner, og dette beløp har ikke grunneierlaget den minste sjansje til å stå på beina.

UFATTELIG OPPSPINN

Grunneierlaget er ikke nådig i sin kritikk av overskjønnet som grunneierne mener har bortfork-

ikke har noen som helst betydning for fremme av fiskebestanden i elva, uten at det bygges slike terskler. Å samle elva til et løp overfor utløpet i sjøen og bygge et sperregitter foran utløpet fra kraftstasjonen, mener grunneierne i høyeste grad også tjener konsesjonæren Troms Kraftforsyning. Man viser til at TK tidligere har måttet ta i bruk dynamitt og store maskiner for å åpne utløpet ut i fjorden, fordi flere utløp har ført til at elva har bunnfrosset. Et sperregitter vil heller ikke få særlig betydning, så lenge grunneierlaget ikke får midler til å opp-

Grunneierlaget kan ikke godta rettens avgjørelser, som i det vesentlige avsanner og går imot de fleste og reelle krav for skader og ulemper etter utbyggingen. Et enstemmig grunneierlag mener at disse kravene har vært godkjent ved de to foregående skjønn.

retten finner det bevist at Kåfjordelva vil bli en bedre fiskeelv enn før reguleringa, dersom det blir bygd terskler, og synes denne påstanden er en helt utrolig hypotese. Laget betegner dette som rent oppspinn, og kan ikke forstå at retten bruker dette som grunnlag for å avslå kravet om at TK skal bygge slike terskler.

— Hvem som helst vil forstå at når 11 km av hovedelva, med alle sideelver, er radert bort og lagt i tunnel, så kan ikke de vel 6 kilometrene som er igjen oppveie det elva var før utbygginga, sier grunnlaget. Terskler, effektiv

mener grunneierne at arbeidet for fremme av fiske og kultiverings tiltak også er dødsdømt. Ut fra dette slår grunneierne fast at den siste rest av Kåfjordelva og Goullasjokka for alltid er ødelagt som fiskeelv.

I et enstemmig vedtak fra Birtavarre og Kåfjorddalen Grunneierlag vises det til at lagets prosessfullmektig, høyesterettsadvokat Knut Lassen, har opplyst at overskjønnet har gått etter den gamle skjønnsordning. — Av skjønnsordning og rettspraksis forstår vi bare at den må høre til de dager da man tok den siste kua fra fat-

Når man i dag i 2017 ser på hvordan Troms Kraft har manøvrert kraftverket opp gjennom tida i snart 50 år, så beviser det bare hvor kynisk de hele tiden har handlet.

Selvom de nå vet hva deres manøvrering innebærer, så vil de fortsatt ha det samme regime i framtida.

Hvis myndighetene godtar at denne manøvreringa kan fortsette, er de også med på å skade fiskeressursene. Altså sagt rett ut, de gir lisens til fiskedrap.

Går man til elva i dag, så vet man ikke hva som møter en, kanskje er det bare knapt kaffevann igjen, eller den kan være nesten flomstor om kraftverket går for fullt.

Og at det er lagt vekt på at dalføret ikke skulle bli plaget med store vårflokker mer er vel også en sannhet med modifikasjoner, sommeren 2000 ble nå feks nedre Holmen bru tatt av flommen. Den ble satt opp igjen med tilskudd fra kommunen, og en enorm dugnadsinnsats fra folk i bygda.

At det også ble sagt at elva ville få en mer stabil vannføring er også løgn.

Hadde elva vært slik som Vårherre skapte den, så ville ikke død fisk og yngel blitt drept slik som nå. Det skjer både oppstrøms og nedstrøms for kraftstasjonen.

Tar med et avisutklipp fra 18. november 1993 i lokalavisa Framtid i nord.

Total fredning av Kåfjordelva fra 1993 trådte i kraft for å redde laksestammen.

Utklippet forteller om situasjonen et godt stykke oppstrøms for kraftverket.

Framtid i Nord

BALLOVARE WILLY

BOKS 292
9170 LONGYEARBYEN

B 1
T 170

5 år

Lokal, regional
nasjonal, global

Torsdag, den 18. november 1993 - nummer 132 - årgang 6. Løssalg kr. 7,

Ikke vann nok til laksen

I Kåfjorddalselva svømmer laks rundt i en liten kulp; uten muligheter til å ta seg videre nedover elva (bildet). Dette skyldes vassdragsreguleringen. Kraftlaget har sørget for at elva i perioder nesten er

tørrlagt. Folk i området er forvilt over situasjonen, og frykter at det om kort tid ikke vil være laks igjen i elva.

Se side 7

- Ikke vann til laksen i Kåfjorddalselva!

Av Jon Hilmar Edvardsen

- Før i tia rant det en stor elv her, no e' det bare en bekk igjen. Korsn skal laksen klare seg når den ikke får kommen seg ned til sjøen og spise?"

Dette sier Terje Gundersen (21) til Framtid i Nord. Han er en av de som med bekymring ser at laksen er i ferd med å dø ut i Kåfjorddalselva. Sammen med Trond Arne Larsen (21) og Svein Marin (40) tok han med seg undertegete på tur opp til Ankerlia for å se på det som er igjen av elva og laksebestanden.

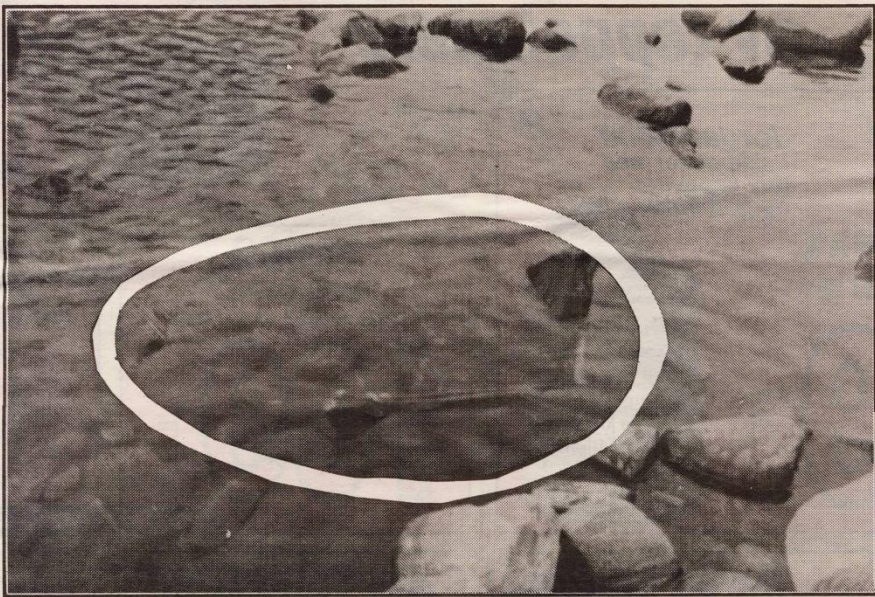

Fra venstre: Trond Arne Larsen, Terje Gundersen og Svein Marin er svært bekymret over at...

Det er ikke bare fisken som dør

Forts. neste side

Utsikt...

...laksen er nødt til å svømme rundt i en...

Det er ikke bare fisken som dør på grunn av reguleringa. Av skogen langs elvekanten er det bare tørre kvister igjen. "Noe må gjøres for at ikke elva skal tørke inn!"

Det er merkelig at ikke Grunneierlaget gir mere lyd fra seg i denne saken, mener Terje Gundersen og Svein Marin. "Det er jo de som har med denne saken å gjøre, men de lar jo bare fisken dø."

Det er lagt ned mye penger og arbeid i å få opp laksebestanden i Kåfjorddalselva. Laks har blitt satt ut, og elva er totalfredet for laksefiske. Nå ser det allikevel mørkt ut for laksebestanden, fordi det rett og slett ikke er mer vann. Det lokale kraftverket tapper nemlig vann oppe ved Goullas, som fører til at det blir for lite vann til at det kan renne over demningen. Tross påbud om å gi minstevannføring, fører reguleringen til at det bare er små bekker igjen av den en gang så store Kåfjorddalselva. Alle tre sideelvene i dalen er tatt inn til kraftstasjonen.

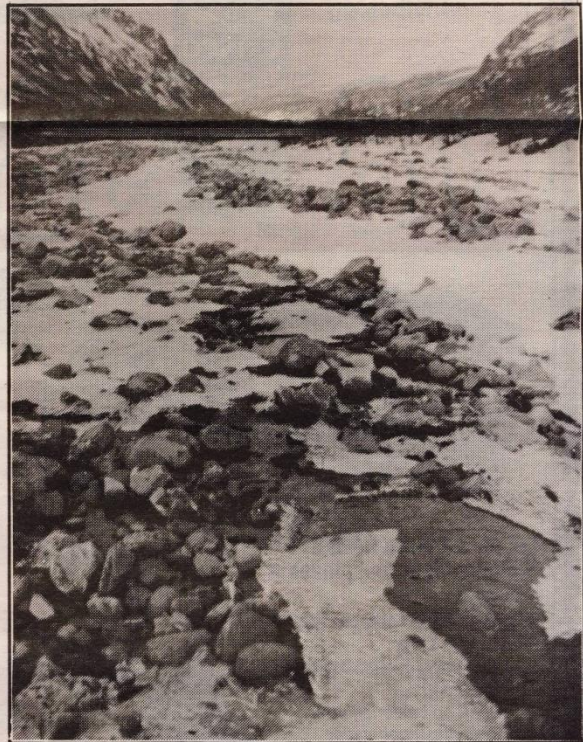
Terje: "Den eneste vannføringen her om sommeren er vårfloppen, og det er da laksen

får anledning til å gå oppover elva for å gyte."

Men når elva tørker inn og det bare er små dammer igjen til laksen, er det bortkastet. Rogna går i oppråtelse, eller blir spist av dyr, -og laksen, den sulter i hjel.

Derfor mener de at det i det minste burde settes opp en sperre nede ved kraftverket, slik at laksen ikke får kommet seg oppover elva under vårfloppen. "Når laksen går opp, så går den i døden."

Trond Arne: "Vi har sett totalt 15 laks med et gjennomsnittsvikt på 4-5 kilo oppover elva. Hvis dem ikke blir tatt ned så e dem død om et par uke."

...elv som nærmest er tørrlagt.

Trond Arne: "Vi har sett totalt 15 laks med et gjennomsnittsvikt på 4-5 kilo oppover elva. Hvis dem ikke blir tatt ned så e dem død om et par uke."

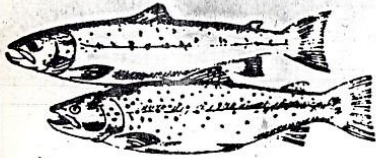
I Troms kraft sitt revisjonsdokument er det skrevet at det ikke er noe problem med fisk som vandrer forbi kraftstasjonen og videre opp mot Ankerlia.

Neida, for Troms Kraft har det aldri vært et problem om fisk dør i elva, de gjør jo intet ulovlig, følger bare konsesjonen gitt i 1968.

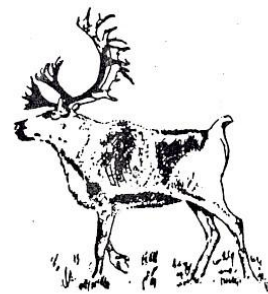
ISSN 0801-4043

DIREKTORATET FOR NATURFORVALTNING

REGULERINGSUNDERSØKELSENE

rapport

8 - 1988

FISKERIBIOLOGISKE UNDERSØKELSER I
KÅFJORDELVA, TROMS

Forskningsavdelingen ved Direktoratet for naturforvaltning (DN) gjennomførte i 1986 og 1987 fiskeribiologiske undersøkelser i den laksførende del av Kåfjordelva i Troms. Kåfjordelva er utbygd for kraftproduksjon av Troms kraftforsyning. Undersøkelsen ble bekostet av Troms kraftforsyning etter pålegg fra DN. (Anm. Av VB: se konsesjonsvilkårene fra 1968).

FORSLAG TIL TILTAK

Etter det foreliggende materiale å dømme har reguleringen av Kåfjordelva ført til tapte produksjonsområder og reduserte oppgangsmuligheter for laks.

Produksjonstapet kan delvis kompenseres ved at regulanten pålegges å sette ut et visst antall smolt.

Dersom det blir gitt pålegg om utsetting av smolt vil det trolig bli satt krav om at det skal brukes stedegen stamme. Bruk av stedegne stammer for mindre utsetninger krever imidlertid uforholdsmessig stor plass i smoltanlegg, og produksjonskostnadene pr. fisk blir store. Dessuten må det drives et eget stamfiske i vassdraget for å dekke pålegget. Utsetninger av fisk fra anlegg i andre vassdrag medfører også fare for sykdomsspredning.

I stedet for å pålegge regulanten å sette ut fisk vil vi derfor foreslå at det tas opp forhandlinger om å få utført biotopforbedrende tiltak for å opprettholde en levedyktig fiskestamme.

Som aktuelle tiltak vil vi foreslå:

1. Samling av hovedvannføringen mellom riksvegbrua over Kåfjordelva og sjøen, i et stabilt elveleie.
2. Samling av vannføringen enkelte steder lengre opp i elva.
3. Bygging av terskler mellom utløpet av kraftstasjonen og sjøen for å skape flere oppholdssteder for fisk.

I tillegg bør regulanten på nytt pålegges å bekoste oppsyn.

Vi vil imidlertid presisere at ingen av de nevnte påleggene eller tiltakene bør gjennomføres før grunneierlaget for Kåfjordelva er reorganisert. En organisering av fisket og nyetablering av oppsyn må være en klar forutsetning for at noe skal bli iverksatt i vassdraget.

Det vil være naturlig at Fylkesmannen i Troms arbeider videre med gjennomføringen av disse tiltakene.

Etter å ha lest rapporten finner jeg det nødvendig å stille meg spørsmålet:

-Gjør Fylkesmannen i Troms sin miljøavdeling nok for å få gjennomført anbefalte tiltak?

Framtid i Nord

Lokal, regional
nasjonal, global

Torsdag, den 29. juli 1993 - nummer 84, årgang 6. Løssalg kr. 7,-

Medfører kraftregulering- fiskedød i Kåfjord?

Av Jarle Johansen

Hans-Olav Mikkelsen fra Kåfjorddalen hevder overfor Framtid i Nord at Troms Kraftforsyning kun tenker profitt når vannføringa i elva reguleres. - Troms Kraftforsyning har flere ganger prestert å stoppe all vannføring i elva. Dette har ofte skjedd om høsten når laksen går opp for å gyte. Når vannføringa stopper opp og elva tørker ut, blir fisken liggende i det tørre elveleiet og dør, hevder Mikkelsen.

Direktør Jens Musum i Troms Kraftforsyning sier at man der ikke har folk til å kommentere saken, på grunn av ferieavvikling.

Kåfjorddalselva, som hadde store lakse- og ørretstammer før den ble utbygd på slutten av 60-tallet, har i år blitt totalfredet. Miljøvernetaten hos Fylkesmannen har forbudt all fiske i elva, i et forsøk på å berge fiskestammene. Mikkelsen sier at dette har lite for seg, siden det er Kraftforsyninga som utrydder laksen. Fisket i elva gjør lite skade i forhold.

-Det er et under at det fortsatt er fisk i Kåfjorddalselva, sier Hans-Olav Mikkelsen. -Elva som opprinnelig var en veldig god lakse- og ørretelv, har blitt helt ødelagt. Kåfjorddalselva ble demmet opp i 1970, da kraftstasjonen i dalen ble bygd ut. Elva ble da, på feil grunnlag etter min mening, klassifisert som "ikke lakseførende". Dette førte til at Kraftforsyninga ikke forpliktet seg til å holde såkalt minstevannføring. Minstevannføring i elva hadde gitt

Er Troms Kraftforsynings regulering av Kåfjordelva viktigste årsak til at fisken forsvinner? Ja, mener Hans-Olav Mikkelsen (bildet) i Kåfjorddalen (Foto: Jarle Johansen).

fisken levelige vilkår, slik flere andre utbygginger er eksempler på. Uten pålegg om vannregulering, kan Troms Kraftforsyning gjøre akkurat som de vil med elva.

Dette har på det verste ført til at elva har blitt tørrlagt midt i gytetida.

Forts. side 2

Fortsettelse neste side.

Folkets mening om Troms Kraft Produksjon sitt manøvreringsregime er krystallklar.

Hans Olav Mikkelsen påpeker også at elva ble på feil grunnlag klassifisert som ikke lakseførende.

Fra side 1:

Kåfjorddalselva.

Det har flere ganger skjedd at Kraftforsyninga har stoppet all vannføring i elva om høsten når laksen går opp for å gyte. Da blir all fisken liggende i en elv uten vann, sier Mikkelsen. -For noen år side fant en kamerat av meg 8 store laks i det uttørrete elveleiet.

Troms Kraftforsyning begår ikke noe lovbrudd når elva tømmes for vann. Ifølge konsesjonen for elva er ikke Kraftforsyninga pålagt å ta hensyn til fisken når vannstanden skal reguleres. Det gjør da heller ikke Kraftforsyninga, ifølge Mikkelsen. Ved reparasjoner og vedlikehold stanses vannføringa helt, og dette skjer ofte i den mest ugunstige perioden for fisken - i gytetida om høsten.

Totalfredet

I år har all fiske i elva blitt forbudt. Miljøvernetaten hos fylkesmannen har vært i Kåfjorddalen og tatt yngelprøver. På bakgrunn av prøvene har de anslått fiskestammen i elva til såpass truet at de har totalfredet vassdraget. -Det virker som om miljøvernetaten ikke forstår hva som skjer, sier Hans-Olav Mikkelsen. -Det har veldig lite for seg å forby fiske i elva så lenge Kraftforsyninga for gjøre som de vil. Det er Troms Kraftforsyning som er den store synderen. For det første tørrlegger de elva fra tid til annen. Dernest kjører de inn i tunnellutløpet med store hjullastere for å rydde elvebunnen. Dermed rydder de også ut all yngel som har blitt lagt i elvebunnen, forteller Mikkelsen. -Hvis vi skal klare å bygge opp en levedyktig fiskestamme i elva, må også Kraftforsyninga være med i bildet.

Oilly Ballonare
9074 BIRTAVARRE

Framtid i Nord

Lokal, regional
nasjonal, global

Lørdag, den 21. august 1993 - nummer 94 årgang 6. Løssalg kr. 7,

-Kraftforsyninga har fulgt forskriftene!

Av Jarle Johansen

-Troms Kraftforsyning har ikke gjort noe uriktig i sin drift av Guolasjåkka Kraftstasjon, sier sjefsingeniør Arvid Kjeldsen i Kraftforsyninga. -Vi driver etter konsesjonsreglene, og har ingen påbud om å ta hensyn til fiskbestanden i elva.

I forbindelse med drifta av kraftverket i Kåfjorddalen, skal de innblandete partene møtes til et møte 8. september

i Olderdalen. Sjefsingeniør i Troms Kraftforsyning, Arvid Kjeldsen, sier til Framtid i Nord at han vil redegjøre for drifta under dette møtet. Kjeldsen har vært involvert i Guolasjåkka Kraftverk siden oppstarten på slutten av 60-tallet. Han sier at elva opprinnelig ikke var noen god lakselv, og at det ikke er Kraftforsyningas oppgave å utvikle fiskebestanden i elva.

-Troms Kraftforsyning har fulgt konsesjonsbestemmelsene. Vi har utført alle påleggene, og overholdt vår del av

avtalen, sier Kjeldsen. -Det er riktig at vi har stanset vannføringa ved enkelte tilfeller. Dette har imidlertid skjedd på vårparten, når vi stanser drifta av anlegget. Kjeldsen mener det ikke er rimelig å vente at det kan opprettes en minstevannføring i Kåfjorddalselva. -Det er svært vanskelig å gjennomføre minstevannføring rent teknisk. Da anlegget ble bygd, var slike ting ikke med i bildet. Skulle vi regulere en minstevannføring i dag, ville det medføre store økonomiske tiltak. Det ville bli meget kostnadskrevenende å bygge inn for-

bislippings-ventiler i det eksisterende anlegget, sier han.

-Slik situasjonen i vassdraget er i dag, må vi forholde oss til den retstilstanden som har oppstått.

Troms Kraftforsyning har utbetalt den erstatninga grunneierne ble tilkjent av skjønnsvurderinga som ble foretatt på 70-tallet, sier Kjeldsen. -Vi har overholdt våre forpliktelser, men er villige til å diskutere forholdene ved vassdraget med kommunen og grunneierne.

Neida, de har ingen påbud om å ta hensyn til fiskebestanden.

Willy Ballovarre er bare en av flere som spør seg hva som skjer med Kåfjordelva?

Hva skjer med Kåfjordelva?

Tekst og foto: Jan R. Olsen

Etter flere år med lite laks, ble Kåfjordelva i 1993 fredet for all fiske for en periode på fem år. Som en følge av at elva flere ganger ble tørrlagt, gikk flere årskull med laks tapt. Men mange stiller seg tvilende om nytten av fredningen, og lurere også på hva som er gjort i disse åra med elva og om fredningen vil bli forlenget.

Formann i Kåfjorddalen grunn-eierlag, Hans Mikkelsen, mener at fredningen av Kåfjordelva kan ha vært til liten nytte.

– Tidligere ble det tatt mye oppdrettslaks i elva, men nå får den komme i fred og ro. Vi er bekymret for dette, og tror at villaksen etterhvert vil få mindre fofeste. Han sier at under et prøvofiske i fjor ble det tatt ni laks, der kun tre var av den ville sorten.

Hva blir gjort?

Willy Ballovarre har fisket i elva siden guttedagene. Han spør seg nå om hva som blir gjort med elva.

– Har fylkesmannen fulgt opp yngeltiltetsmålingene som i sin tid førte til fredningen? Hva blir egentlig gjort for å gjøre elva til en god lakseelv igjen? Han mener det er lite vits med fredning så lenge det ikke blir

sendt i februar 1994 et brev til Fylkesmannen med krav om minstevannføring i Kåfjordelva. Brevet ligger nå hos Norges vassdrags- og energigivens (NVE) og venter på å bli avgjort. Senest i helga sto turbinen stille og vannføringen var derfor veldig lav.

– Når vannføringen er så lav som den var nå i helga, er det lett for både folk og dyr å bare plukke fisken med seg. Willy Ballovarre sier også at kulpen bare blir grunnere og grunnere siden det ikke blir ordentlig flom som i gamle dager.

Forbudet bør oppheves

Martin Lyngstad, som er miljøverileder/planlegger i Kåfjord Kommune sier i en kommentar at hvis det ikke blir etablert noen minstevannføring i elva, så bør fiskeforbudet oppheves. Han legger til at uten minstevannføring blir det indirekte sagt at det ikke er noen vits å ta vare på elva som en framtidig lakseelv.

I et brev datert august 1997 fra Miljøverndepartementet til Kåfjord Kommune angående minstevannføringen, tilbakeviser departementet NVE's påstand om at periodene med lav vannføring er blitt av kortere årlig varighet etter utbyggingen enn den var før utbyggingen.

Miljøverndepartementet mener hovedproblemet er reproduksjonssvikt for laksebestanden som følge av tørrlegging og store endringer i vannstanden nedenfor kraftstasjonen, et syn som deles både av kommunen, fylkesmannen og Direktoratet for Naturforvaltning. Tørrleg-

ginger av elva fører til stranding av rogn og ungfisk.

Vi prøvde å komme i kontakt med rette vedkommende hos fylkesmannen og saksbehandleren i NVE for kommentar, uten å lykkes. Framtid i Nord kommer tilbake til saken.

Elva stik de aller fleste vil se den.

Jeg må virkelig spørre nå som dengang, hva skjer med elva?

Villy Ballovarre 16.09.1997 fant en død strandet laks like nedenfor kraftverkets avløpskanal etter at kraftverket atter en gang stoppet turbinene.

21.02.2001. Hans M. Mikkelsen konstaterer at det er fjære atter en gang og fisk omkommer.

Hvor mye død fisk er det som egentlig blir spylt på havet ved neste oppstart av kraftstasjonen?

Avisutklipp fra Framtid i Nord 25. juli 1998:

*Minstevannføring i
Kåfjordelva:*

Avgjørelse som ventet

Olje- og energidepartementet (OED) har avgjort at det ikke skal være minstevannføring i Kåfjordelva. OED er enig med NVE i at grunnlaget for å endre minstevannføringa må være at det har oppstått vesentlige skader på allmenne interesser som en ikke var klar over under konsesjonsbehandlingen.

OED sier at på bakgrunn av hva som ble opplyst under konsesjonsbehandlingen, er det lite som tilsier at forholdene på grunn av kraftproduksjon har blitt vesentlig dårligere enn det man la til grunn den gang. Departementet sier videre at det er en generell nedgang i laksestammen i de fleste vassdragene og at undersøkelser har vist at det er liten forskjell på regulerte og uregulerte vassdrag.

OED mener også at miljøvernmyndighetene bør vurdere utsetting av fisk som kan kombineres med andre biotopforbedende tiltak for å forbedre forholdene for fisken. De går dessuten ut fra at regulanten vil vurdere terskelbygging ettersom dette økonomisk sett må settes opp mot kostnadene for omfattende utsetting av fisk.

OED mener at det ikke skal være minstevannføring i elva. Ser man på dette avisutklippet, så ble det prøvd å få minstevannføring i Kåfjordelva. NVE mener det må ha skjedd vesentlige skader for almenne interesser som en ikke var klar under konsesjonsbehandlingen.

I konsesjonssøknaden er det jo nettopp noe jeg påpeker, foreningen som da forvaltet elva fikk ikke riktige opplysninger om hva som sto i konsesjonssøknadens vedlegg fra Troms fylkes kraftforsyning!

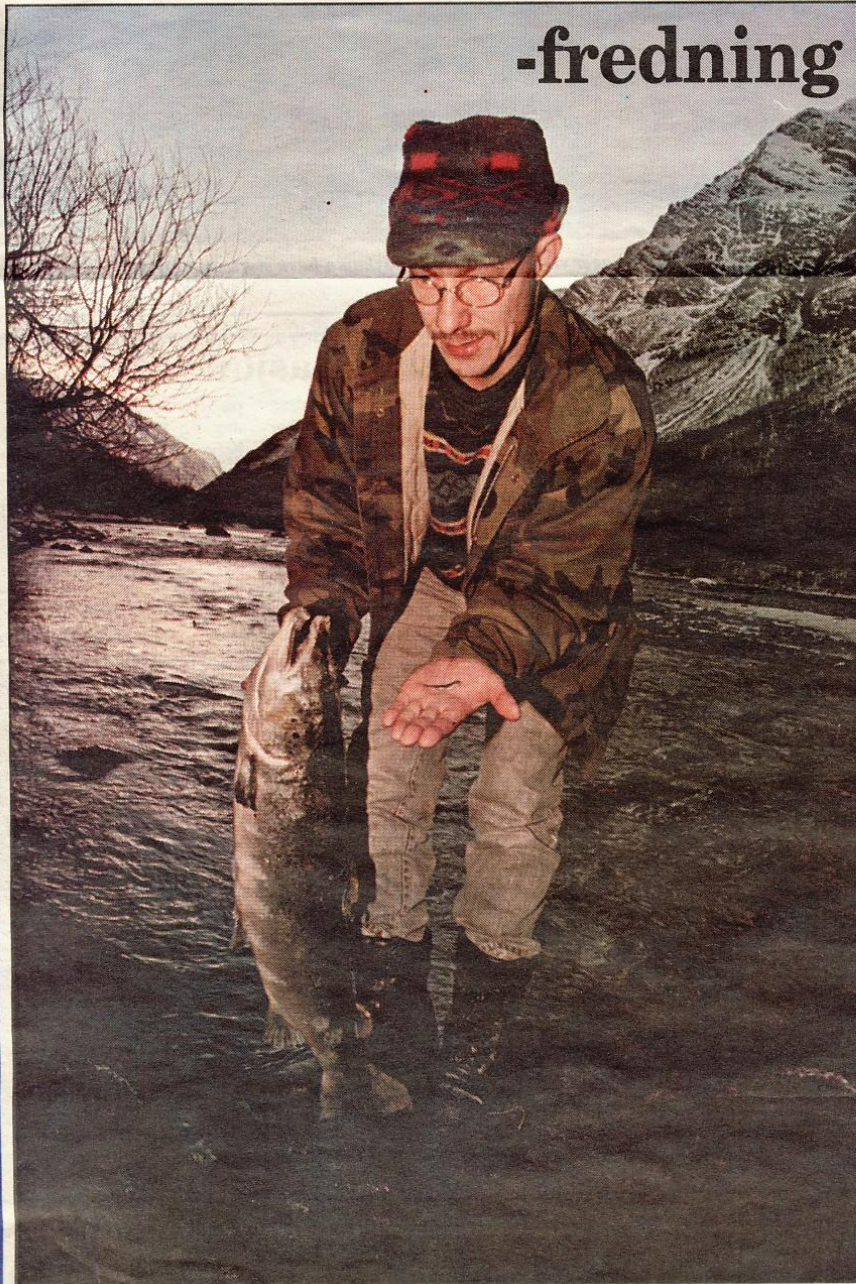
At elva omtrent var fisketom, og at laks kun ble fanget unntaksvis!

Det er helt hårreisende at myndighetene er klar over at fisk dør i Kåfjordelva som følge av manøvreringsreglementet, uten at noe blir gjort for å stoppe dette.

Fredning av hele Kåfjorden for bruk av garnsett til fangst av anadrome fisk, fredning av Kåfjordelva fra 1993 til utpå 2000 tallet for å prøve å redde villaksstammen. Avkortning av fisketiden i elva til 15. august, og erfaringsmessig vet vi at fisken går seint opp i elva, stort sett først når det begynner å skjømnes om natta.

Ny laksedød

-fredning bare tøv

Kraftlagets stopp av vanntilførsel til Kåfjordelva har nok en gang ført til laksedød i elva. Hvor mange som gikk med denne gangen er usikkert. Også yngel ble drept. Ordfører Åge B. Pedersen i Kåfjord mener at Troms Kraft viser arroganse når de ikke varsler stopp i vanntilførselen. Han mener også at fredningen av elva for fiske er tøv når kraftlaget likevel dreper all laksen.

Side 6

DØD LAKS: Hans Mikelsen fra Birtavarre er formann i grunneierlaget ved Kåfjordelva. Han var med og plukket opp både død laks og lakseyngel etter den siste stoppen til kraftlaget.

Birtavarre/Kåfjorddalen grunneierlags leder Hans M. Mikelsen konstaterer at laksen dør ved stopp av kraftverket.

Laksesesongen snart over

Jan R. Olsen

BIRTAVARRE: På tirsdag er laksesesongen over for denne gang i Kåfjordelva. Dermed er dette siste helga man kan dra i land en storlaks slik som Villy Ballovarre har gjort så mange ganger i sommer.

Førrige lørdag dro han i land nok en laks opp fra elva med sluken sin og dermed står han med 10-12 laks i 5-6 kilos klassen denne sesongen.

De aller fleste er oppdrettslaks. Noen villaks har det også blitt, men de er sluppet ut, slik reglene tilsier. Etter flere år med forbud mot å fiske i elva, ble det denne sesongen gitt tillatelse til igjen å fiske laks. Det er solgt rundt 50 fiskekort denne sesongen.

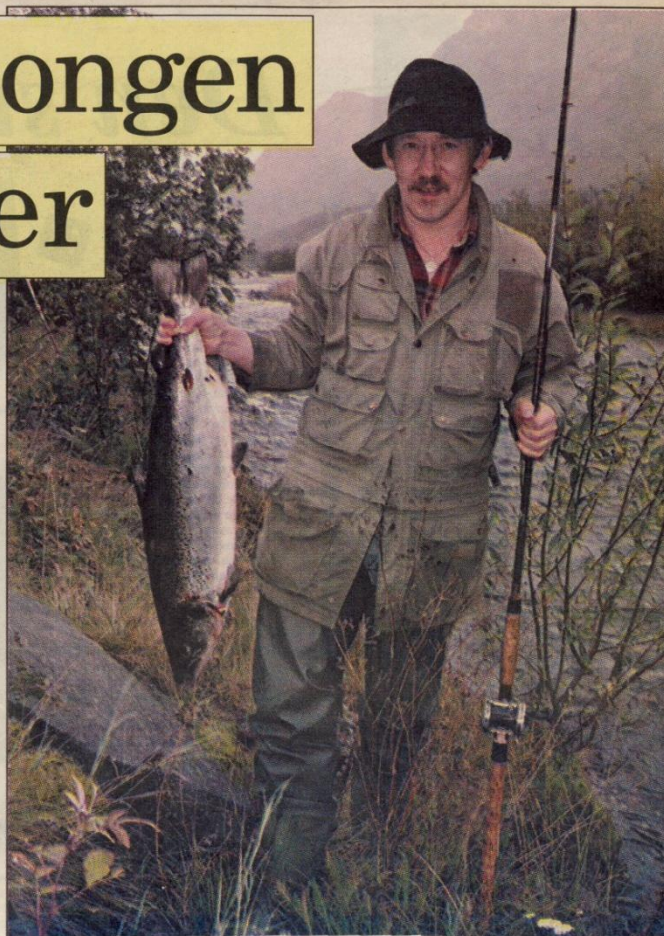
60 laks

Hvordan det blir neste sesong vet man ennå ikke. Først skal ordningen evalueres. Men både Ballovarre og andre laksefiskere

håper selvsagt at man også får tillatelse også neste år.

-Det var artig å få fiske i elva igjen, synes Ballovarre som har vært mye langs elva i sommer. Det har blitt nesten en tur daglig for den ivrige fiskeren. Tilsammen har det blitt tatt rundt 60 laks i sommer i Kåfjordelva der den største har vært rundt 10 kilo.

FIN FISK: Villy Ballovarre fra Holmen etter at han nettopp har dratt i land en laks på rundt seks kilo. Det har blitt mange slike fisker for Ballovarre i sommer.

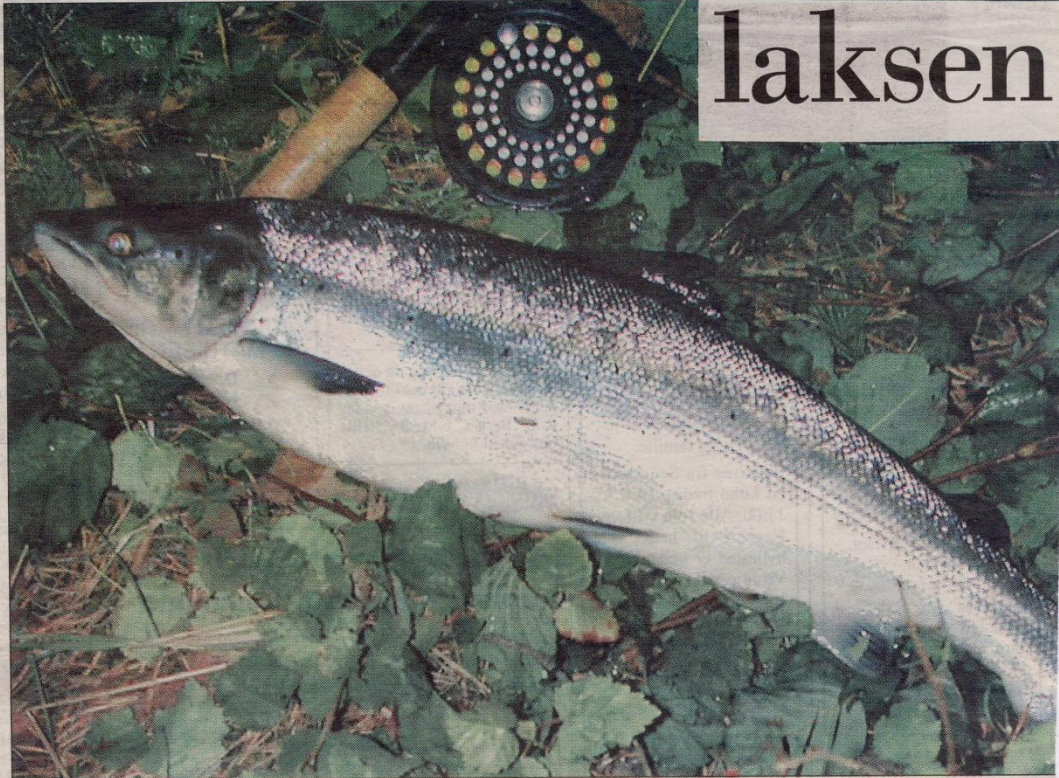

I 1999 ble det gitt tillatelse til prøvofiske i Kåfjordelva etter at elva var totalfredet fra 1993. Det ble fisket opp noen få villaks som ble satt ut igjen, resten av fanget fisk var rømt oppdrettslaks. Prøvofisket pågikk noen sommersesonger før elva igjen ble åpnet for fiske. Egentlig skuffende at det var så mye oppdrettslaks, og minimalt med villfisk.

Tjuvfiske dreper

ONSDAG
12.
JANUAR
2000

laksen

Tjuvfiske dreper laksen i Kåfjordelva, og ikke kraftutbygging hevder Troms Kraft.

(Arkivfoto)

– ikke kraftutbygging, hevder Troms Kraft

STORSLETT: I årevis har lokalbefolkningen hevdet at Troms Kraft tar livet av laksebestanden i Kåfjordelva.

Ragnhild Enoksen

Fylkesmannen i Troms har fått utarbeid en plan for å berge villaksen i Kåfjordelva. Vannføringen i elva ble krafttig redusert da Guollas kraftverk kom i drift tidlig på 70-tallet. Grunneiere og fiskere i Kåfjord mener at konsesjonsvilkårene pålegger Troms Kraft å holde ei minstevannføring i elva, slik at laksebestanden kan overleve. Men ofte slipper kraftselskapet så lite vann gjennom turbinene at

laksen blir liggende i et uttørket elveleie.

Stopp tyvene

Troms Kraft er positiv til tiltakene som fylkesmannen har foreslått, men mener at en del forhold må avklares for at de skal gi varig verdi.

– Vi tenker her på det utstrakte tyvfiske i elva, noe som fra vår side er dokumentert blant annet ved funn av fiskeredsaker. I tillegg klippes det hull i gjerdet ved ut-

Nå slår kraftselskapet tilbake. – Folk driver utstrakt tyvfiske i elva, hevder Troms kraft i et brev til fylkesmannen i Troms.

løpskanalen hvor laksen er lettest å fange. Sistnevnte forhold er flere ganger anmeldt av oss, skriver Troms Kraft, og mener at det har liten hensikt å bruke penger på tiltak i elva hvis det ulovlige fisket kan fortsette.

Støtte på visse vilkår

Kraftselskapet ga i 1999 10.000 kroner i støtte til tilsyn med elva, og vil gi et tilsvarende beløp i år. Selskapet vil være med å gjennomføre fylkesmannens tiltaksplan for å

redde laksen, men på visse vilkår.

De vil at konsulenter først skal undersøke om vassdraget har levedyktig villfiskbestand, og om elva har et naturlig produksjonspotensiale for anadrom laksefisk. Konsulentene må også vurdere elvas fysiske beskaffenhet og de vannføringsforhold dagens kraftverksdrift medfører, krever Troms Kraft og tilbyr seg å dekke kostnadene til slike undersøkelser.

Tyvfiske.

Det er nok ikke uten grunn at Troms Kraft påstår dette, for det har pågått, og pågår tyvfiske i kanalen ved kraftverkets avløpstunnell.

Ifølge konsesjonsbetingelsene er konsesjonæren pålagt å påse at det ikke forekommer ulovlig fiske i nevnte kanal. Så vidt jeg vet syndes det her fra kraftselskapets side, noe jeg har påpekt direkte til dem.

Oppgangsfisk søker hit når det er produksjon, dvs kraftverket slipper vann, og elveleiet oppstrøms mot Ankerlia/Storfossen er uten vann/inntørket.

Tyvfiske.

Villy Ballovarre

Fra: "Villy Ballovarre" <villy-ba@nordtroms.net>
Dato: onsdag 30. august 2017 09.04
Til: <Jostein.Jerko@tromskraft.no>
Emne: Fiske i avløpskanalen ved Guolasjokka kraftverk

Hei!

Jeg rinte til Ronald H, men han var jo gått av med pensjon. Ville diskutere litt om avløpskanalen ved Guolasjokka kraftverk.

Saken er den at jeg vet at det står laks der nå, og at enkelte tar seg den frihet å gå dit og fiske der. Avløpskanalen er jo fredet for fiske, iflg. forskrift om fiske i Kåfjordelva. Og meg bekjent har TK oppsynsplikt i nevnte kanal.

I tillegg er det ikke noen forening som forvalter elva pr. dato, med tilhørende oppsyn.

For å få bukt med det ulovlige fisket i avløpskanalen, foreslår jeg at du engasjerer SNO (Statens Naturoppsyn), og at et par av de går dit sammen og slår ned på en eller annen som fisker der. De må komme i sivil bil, gjerne sivilt kledd også, og være helt ubemerket i området inntil de tar noen. Altså noen med politimyndighet, eller begrenset politimyndighet. Dette vil nok gi en virkning på det ulovlige fisket der.

For øvrig er dette å anse som et anonymt tips fra meg, men du kan gjerne ringe meg.

Mvh
Villy Ballovarre
Holmen
9147 Birtavarre

Mobiltilf: 951 75 400
E-post: villy-ba@nordtroms.net

Jeg har nå i hvert fall sagt fra til Troms Kraft at det foregår tyvfiske i kraftverkets fredede utløpskanal. Og det kan være med redskaper der det røkkes (krøkes) fisk, kanskje garn også for alt jeg vet.

I og med det at det i dag ikke er en oppgående forening som lokalt forvalter elva, med dertil oppsyn, så står det egentlig fritt fram for alle å fiske uten at det er fare for å bli tatt.

Min mening er at motivasjonen for å drive en lokal fiskeforening er borte i og med det at går man til elva, kan man møte et syn som om elva bare er en bekk, og den oppmerksomme kan kanskje også se at fugler forsyner seg av død fisk og yngel som har strandet.

Man skal være bra entusiastisk for å drive på med slikt dugnadsarbeid når man ikke får noe igjen for det.

Et fungerende oppsyn for Kåfjordelva, ja også sjøområdet ville være ønskelig.

Nevner sjøområdet også, for det hender jo at man ser ulovlig fiske der også. Anmeldelser er jo egentlig nytteløst, de blir bare henlagt.

Tyvfiske.

Når jeg nevnte sjø, så er det nå greit å ta med noen eksempler på tyvfiske derfra også.

Garnfiske i munningen av Kåfjordelva:

12.05.2003.

Her var jeg da et garn ble trukket opp i området ved elvemunningen i Kåfjordelva. Og i garnet fant en både laks, sjørøye og ørret.

Garnet ble innlevert til lensmannen i Lyngen og forholdet politianmeldt, og selvfølgelig ble ingen siktet. Så for de som setter garn er det liten risiko for å bli oppdaget, og langt mindre påtalt og straffet.

Langt verre er det at noen mener de har hevd på dette fisket, uten at jeg skal nevne navn.

Bildet er tatt av Nils Ole Dalvik som kom som

utsendt medarbeider fra avisa Framtid i Nord. Reportasje i FiN 15.05.2003.

I august 1999 ble dette garnet satt ut i munninga, garnet ble tatt opp og overlevert til lensmannen i Lyngen. Garnet var ikke merket med eiers navn, og det var heller ingen som gjorde krav på garnet i ettertid. Ikke var den nedsenket heller som forskriften sier.

Se også oppsynsmann Osvald Nilsens skisse av garnsetting i elvemunninga fra 1966.

Fiskedød i kraftverkets avløpstunnell.

Bildet nedenfor viser død laks som ble plukket opp av mannskapene ved Guolasjokka kraftverk 21.09.2000. Årsaken til fiskedøden var antagelig et oljeutslipp inne i kraftstasjon. Hvor mange ganger er det fisk som dør i avløpstunnellen, og bare blir spylt på havet ved neste oppstart? Har dokumentasjon på at fisk dør i avløpstunnellen, men hvorfor?

Bildet er tatt av Villy Ballovarre utenfor kraftstasjonen i Kåfjorddalen, og viser over 20 laks som er samlet i TKs ATV-lasteplan.

Kraftstasjonen var da stanset i perioden 11.09 til 25.09.

Det er også blitt meg fortalt og vist bilder av en stans kraftverket hadde i månedsskiftet okt./nov. 1989. Da ble avløpstunnellen tømt for vann, og **død fisk ble hentet ut med hjullaster!** Og det var store mengder. Jeg har ikke fått tak i bildet, men personen som fortalte meg historien er troverdig, om ikke for Troms Kraft, så i hvert fall for meg (Gudmund Løvli).

Han er i dag prosjektleder for vegutbyggingen fra Alta og til Nord-Troms.

Oppdretts hannlaks fanget i avløpstunnellen 15.09.2000 da Nordnorske ferskvannsbiologer gjorde undersøkelser av elva. Laksen ble gitt til sykestua i Birtavarre.

Her er du: NRK > Troms > Nyheter

Oppdatert 12.03.2002 18:07

TROMS

Nyheter

Om NRK Troms

AKTUELT

Tekst TV side 187
Gledessprederen
Nyhetsarkivet
Tips NRK Troms
Start dagen med

VALG 2001

Kåfjordelva ødelagt

Publisert 12.03.2002 08:44 - Oppdatert 12.03.2002 08:54

Kåfjordelva er trolig ødelagt som lakseelv. Det framgår av et brev fra Direktoratet for naturforvaltning til Fylkesmannen i Troms. Hovedårsaken er sterk regulering etter kraftutbygging.

LYD/VIDEO:

■ Fiskeforvalter hos fylkesmannen i Troms, Knut Kristofferesen intervjues av reporter Arnt Ryvold. (Real Audio 16kbps)

SØK

SE NORDNYTT

Nordnytt
Nordnytt 20:55 [Real]
Nordnytt Mandag [Real]
Nordnytt Tirsdag [Real]
Nordnytt Onsdag [Real]
Nordnytt Torsdag [Real]

HØR TROMSNYTT

Hent Real Player - gratis
Tromsnytt
Morgensendingen
Nordaførr

NRK Troms
Krognessvn. 29
9291 Tromsø
Tlf: 77 66 12 00
Fax: 77 66 12 84
troms@nrk.no
Distriktredaktør:
Jan Ditlev Hansen
Nettredaktør:

Av: Arnt Ryvold.

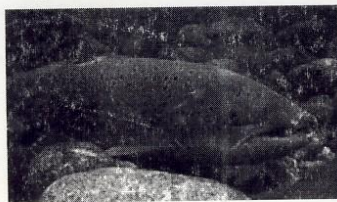
Oppgis som lakseelv

Fylkesmannen har bedt om et møte med Kåfjord kommune og Troms Kraft for å avgjøre om elva skal oppgis som lakseelv. Med denne konklusjonen blir resultatet sannsynligvis at elva for framtida blir registrert som et vassdrag hvor laks forekommer, men med en egen merknad om at vassdraget kan ha hatt en egen levedyktig bestand. Eldre folk i fjorden forteller om tidvis mye laks i Kåfjordelva før og er ikke i tvil om at den hadde en selvstendig laksestamme, men det foreligger altså ikke forskning som kan slå det fast, og idag er det ikke mulig for fiskeforvaltere å finne det ut. Men årsaka til at laksestammen er utrydda, synes klar.

En medvirkende årsak til at Kåfjordlaksen er utrydda kan være rømt oppdrettslaks. I 1999 var 75 % av laksen som ble fiska i vassdraget oppdrettsfisk.

Utryddingstrua bestand

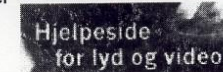
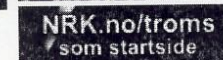

Men på nittitallet slo fylkesmannen i Troms alarm om at bestanden var utryddingstrua. Sammen med komunen ba de konsesjonsmyndighetene pålegge kraftutbyggerne å øke vannføring i elva for å redde den

laksestammen i elva. Både direktoratet for naturforvaltning og Miljøverndepartementet støtta det, men Olje- og energidepartementet sa nei, og nå ser vi resultatet. Å gjennomføre tiltak for å gjenopprette bestanden blir svært dyrt.

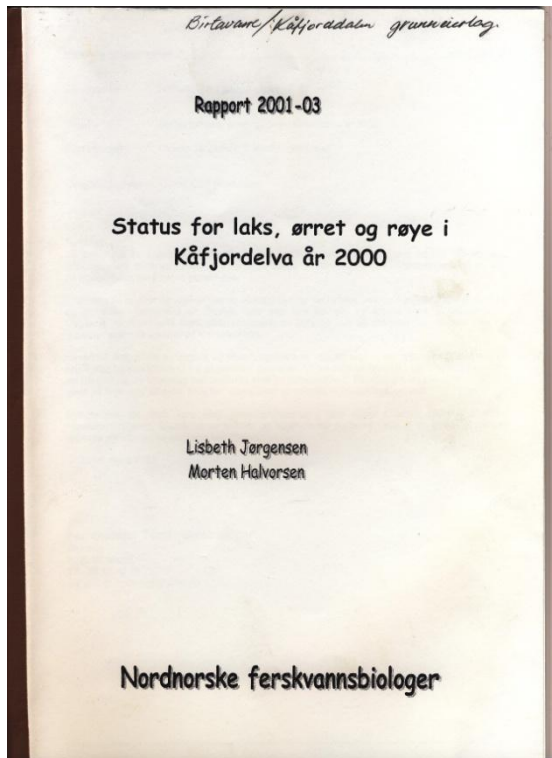
NORDNORSKE NYHETER

NRK Finnmark
NRK Nordland

10 SISTE NYHETER

12.03.2002 18:07
Nordlys-redaktør til fienden
12.03.2002 13:18
Posten forlater Sjøvegan
12.03.2002 09:10
Nye opplysninger
12.03.2002 08:44
Kåfjordelva ødelagt
12.03.2002 08:24
Kritikk mot fylkesordføreren
12.03.2002 08:22
Tolker bryter sammen under avhør
11.03.2002 15:18
Nei til Harstadorkester
11.03.2002 14:47
For dårlig TFDS-resultat
11.03.2002 08:28
Neppe ny terminal på Bardufoss
11.03.2002 08:22
Kan erstatte antibiotika

Nordnorske ferskvannsbiologer kom med denne rapporten i mars 2001:

Rapporten er for så vidt grei nok, men her faller også Nordnorske ferskvannsbiologer i fella med å sluke rått tidligere beskrivelser av elva. Se sitat:

”På bakgrunn av tidligere beskrivelser av elva (Berg 1964) må produksjonen antas å ha vært lav. Sedgewick (1969) uttaler at et omfattende forbygningsarbeid i elva i etterkrigsårene trolig har redusert elvas produksjonspotensiale betydelig ved at naturlige kulper ble borte og at elvebunnen ble ytterligere ustabil”.

Kan de dokumentere sine påstander som det alltid har blitt henvist til?

Under referanser er også Thor G. Heggberget nevnt fra 1976, Regulering av Goulasjåkka. Virkninger for

fiske etter laks, sjøørret og sjørøye. 32 sider. Skulle gjerne sett denne rapporten også.

Så til Sedgewicks antagelser: (Se rapport 8-1988 av DN ved Per Ivar Møkkelgjerd, side 6)

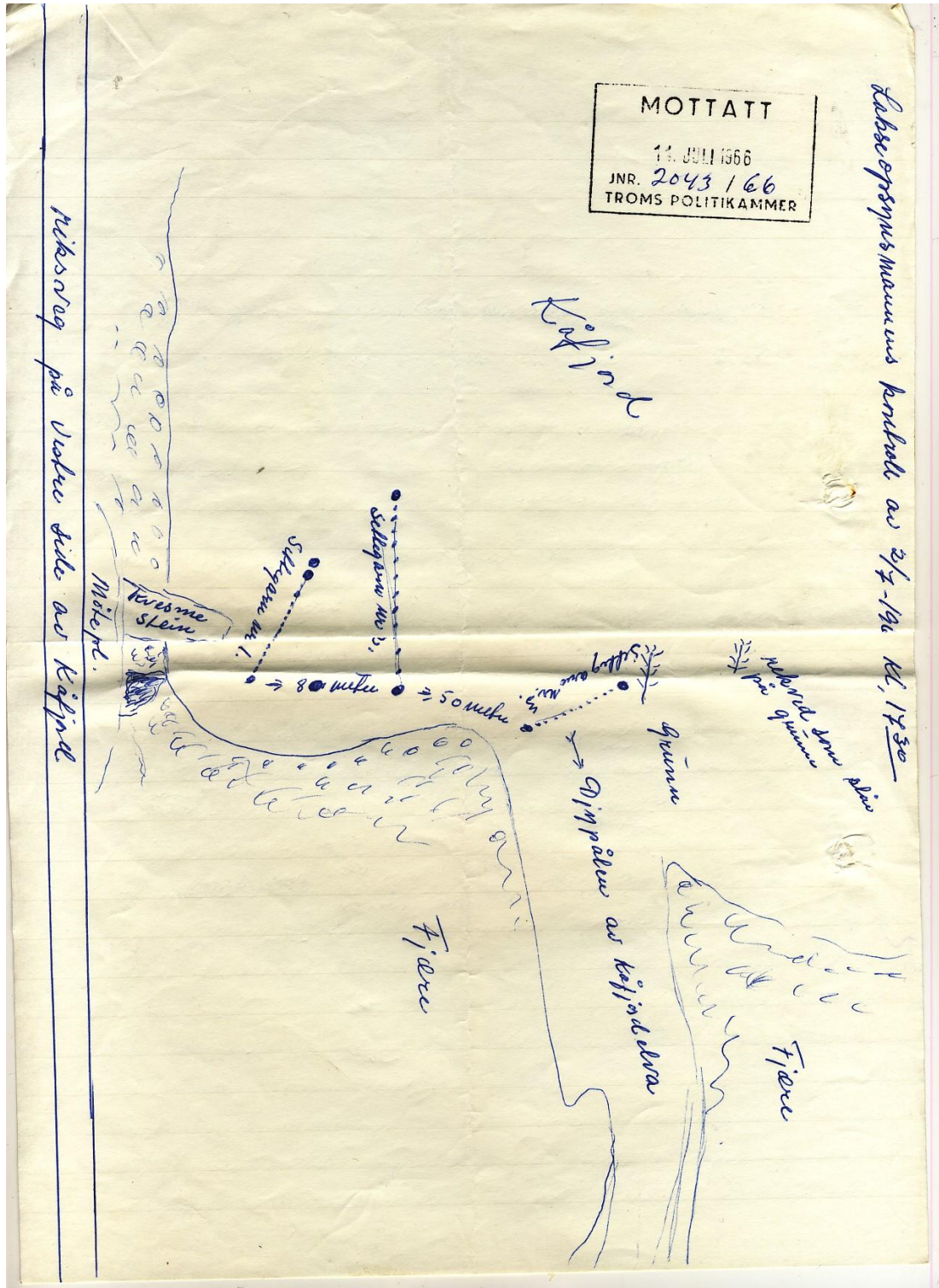
Sedgewick bemerker videre at det var få garn og kilenøter i nærheten av elva. Etter hans oppfatning var det ”det beste tegn på at Kåfjordelva ikke har noen nevneverdig oppgang av laks, i hvertfall ikke på den tid av året da garnfisket er tillatt”.

I tillegg presterer han å si: ”Det er på sett og vis heldig at denne elven var tilgjengelig for kraftutbygging, da dette kan tilføre området en del velstand. Fisket etter vandrefisk må være av ubetydelig verdi for tiden og har ingen realistisk mulighet for å ta seg opp.” -og avslutter med denne: ”Elven bidrar kanskje med noen vandrefisk til sjø- eller fjordgarnene. Men dens bidrag må være meget lite, noe som mangelen på garnsett i indre del av Kåfjord er et vitnesbyrd om. Dette området ville sannsynligvis være det beste sted å fiske i, hvis det vendte nok fisk tilbake, slik at fisket kunne være umaken verd.”

Fiskerisakkyndig Thor G. Heggberget (datert sept. 1979 til Lyngen Herredsrett) syntes også at Sedgewicks uttalelser var noe negative.

I tiden mens Indre Kåfjord jeger og fiskerforening forvaltet elva (1960-1968) sendte oppsynsmann Osvald Nilsen et brev til Politimesteren i Tromsø. Han var opptatt av garnsetting i Kåfjordelvas munning, og lurte på om dette var lovlig. Se hans tegning, og beskrivelse på neste side.

Slik var elvemunningen i 1966 om det skulle være noen tvil.

Tvilsom garnfiske i Kåfjordbotten ved elvemunningen i 1966.

Troms fylkes kraftforsyning sendte konsesjonssøknaden en måned etter dette i 1966, og påsto at Kåfjordelva var omtrent fisketom!

Elveutløpet burde også i dag ha fulgt djupålen som på denne tegningen, men det gjør den ikke etter at den ble kanalisert fra E-6 brua og ned mot sjøen (Overskjønnpålegg).

Og da er sakkyndige Sedgewicks antagelser og påstander satt i tvil, og overskjønnet burde heller ikke vektlagt uttalelsene hans!

MOTTATT

11. JULI 1966

JNR. 2048/66

TROMS POLITIKAMMER

Til Politimesteren i Troms.
Tromsø.

Birtavarre d. 4/7 - 1966

Vedlagt sendes en skisse over
elventløpet og del av sjøen for krets 9,
Kåfjord - a Kåfjordelva.

Som vist på skissen, er her satt
ut 3 laksegarn av grunnene innen
ca 150 meter. Lakseoppsynsmannen mener
ialfall, at både no. 2 og 3 er i strid med
lakseloven. Hvis disse to garn får stå slik
som anvist på skissen, så vil jo resultatet
bli at ingen laks får gå op i Kåfjordelva.
Lakseoppsynsmannen og formann for Kåfjord
Jeger & Fiskeforening finner det tilrådeligst å
gjøre ~~hensynstak~~ forespørsel først til Dem
for en går til videre anmeldelse.

Osvald T. Nilsen, Birtavarre.
Lakseoppsynsmann

Tilbakesendes herr Osvald T. Nilsen, Birtavarre.

Jeg nevner følgende bestemmelser i lakseloven, som muligens kan ha
interesse:

1. I elv skal det være et friløp som utgjør minst en åttende-
del av vassdragets bredde på hver side av midtstrømslinjen
(djupålen) målt ved middels sommervannstand.
2. Når kilenot, lakseverp, krogarn, bunngarn med faste pele-
stikk eller liknende redskap står til fangst i sjøen, er
det forbudt å bruke noe som helst annet fiskeredskap nær-
mere nevnte redskaps forside (fangstsiden) enn 200 meter,
og forøvrig ikke nærmere enn 50 meter.
3. Det er forbudt å sette mer enn to kilenøter eller krogarn

forts. n.s.

Osvald T. Nilsen var i mange år en respektert oppsynsmann.

Utdrag fra oppsynsmann Osvald Nilsens notater fra året 1966. (Oppsynsprotokoll).

1966.
Troms ~~Fiske~~ Laksestyre har også
i år forslått overfor Politimesteren,
Osvald T. Nilen som laksopsynsmann
for krets 9 - Løjjord a) Kåfjordelva
m/sjødistrikt. Oppsynstiden er fra
30 april til årets utgang.

Freitag den 5 august på kontroll fra kl 18⁰⁰
strømning Kåfjordelva - Skardal alle hadde
hatt sine bruk på land for godt for i år
garnsesongen har vært meget dårlig
får en opplyst, avslutter kontroll kl 22¹⁵.

Freitag den 2 September kl. 18⁰⁰ Stått oppslag
om at det er forbudt i elv eller del av elv
hvor laks går, er laks, Sjøørret og Sjørøye
fredet fra og med 1 September til og med
30 april. Hermed er også denne fiskesesong
slutt, fisket i år tegnes som meget dårlig
i sammenligning med årene forut. Det
har vist at fiskeinteressene har også vært
mindre i år

Ut i fra oppsynsmannens notater får man inntrykk av at årets sesong har vært dårligere enn årene forut. Fiskeinteressen har også vært mindre i år, skriver han. Det er nå en kjennsgjerning at bestanden og oppfisket kvantum varierer fra år til år, sånn er det i alle elver.

Bildet av meg med sjørøyefangst er nettopp fra året 1966, jeg opplevde ikke året som spesielt dårlig.

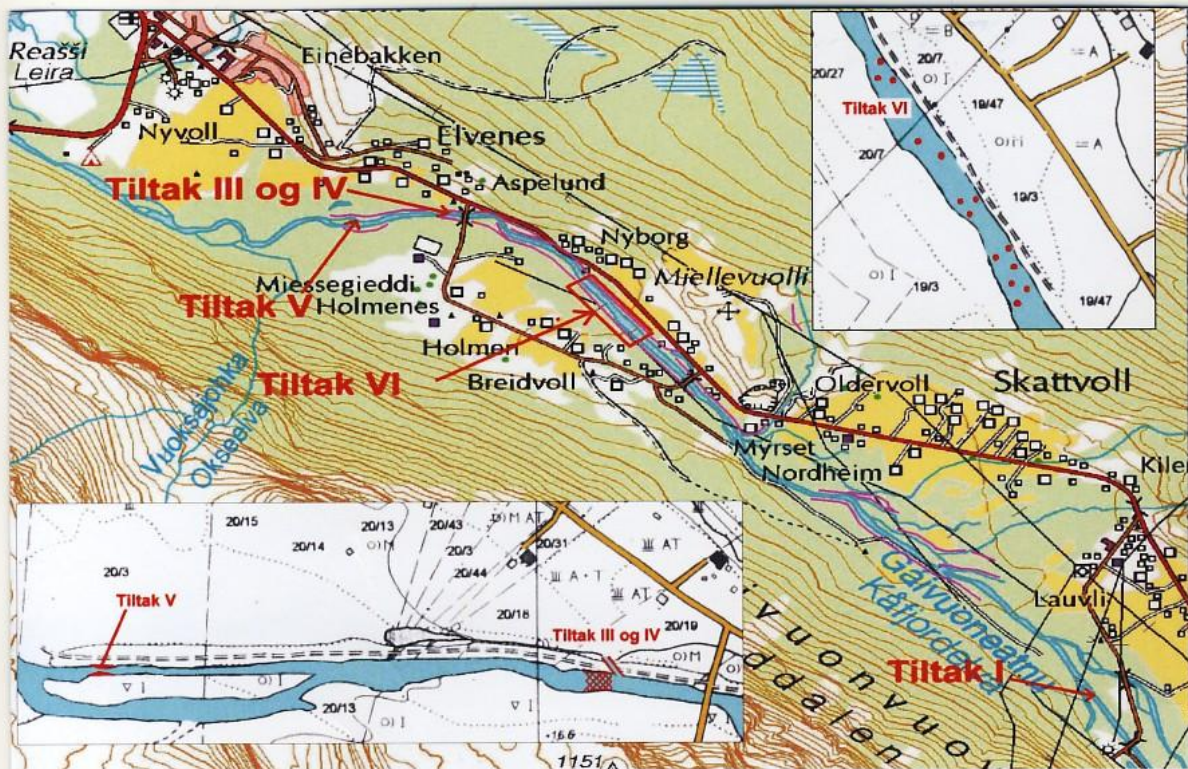
Troms Kraft sendte ut denne brosjyren i 2006/2007. Forsiden:

TROMS KRAFT
ORIENTERER:

Tiltak for bedre fiske i Kåfjordelva

- et samarbeid mellom Troms Kraft, NVE,
Fylkesmannen i Troms, Kåfjord kommune og
Kåfjord elveeierlag

Kart over nedre del av Kåfjordelva med markering av de ulike tiltakene. Sikringstiltakene langs elva er markert med lilla

Litt bakgrunn

Kåfjordelva er påvirket av menneskelige inngrep gjennom omfattende sikringstiltak langs elva og gjennom reguleringen av Guolasjavri. Opp gjennom årene har undersøkelser og fangst-registreringer vist at fiskeforekomsten i elva er lav, og brukerne av elva har etterlyst tiltak som kan øke fiskemengden i elva. Som en følge av dette innledet Troms Kraft AS et samarbeid med Norges vassdrags og elektrisitetdirektorat (NVE), Kåfjord kommune og elveeierlaget i Kåfjord med mål om å utarbeide en tiltaksplan for bedre fiske i elva. Måsettingen bak tiltaksplanen var :

Skape bedre fiske i Kåfjordelva gjennom tiltak som skaper bedre fiskemuligheter i elva.

Styrke sjørretbestanden, eventuelt også sjørøyebestanden, gjennom tiltak som øker produksjonspotensialet i deler av elva.

I desember 2006 ble en tiltaksplan sendt til NVE, Fylkesmannen og Kåfjord kommune for godkjenning. Nødvendige tillatelser er nå på plass, og Troms Kraft Produksjon AS vil iverksette planen i løpet av 2007.

De ulike tiltakene

Tiltak I - Vandringshinder mot Ankerlia. Ved høy vannføring kan stor fisk i dag vandre opp elvestrekningen mellom kraftstasjonen og Ankerlia. Normalt er imidlertid elvestrekningen tørrlagt som følge av reguleringen, og når vannføringen avtar strander fisken og dør. Et vandringshinder vil i stor grad forhindre at fisk har tilgang til denne delen av elva.

Tiltak II – Etablering av sperregitter i driftstunnelen til kraftverket for å holde større fisk ute i elva. Tiltaket er til vurdering.

Tiltak III – Åpning av elveforbygning skal sørge for vannføring gjennom et avstengt sideløp. Sideløpet skal renskes opp, og vi antar at dette blir et godt leveområde for ung fisk.

Tiltak IV, V og VI – Terskler og steingrupper vil tilføre elva standplasser for voksen fisk, og vil samtidig skape bedre levevilkår for ung fisk i tiltaksområdene.

Tiltak VII – Smoltifiseringsforsøk med røye. Målet er å avklare om teinefanget røye fra Guolasjavri har evnen til å tåle sjøvann (smoltifisere), slik at utsetting av røye i elva kan bidra til fangst av sjørøye.

Tiltak VII ville vært interessant å få utprøvd, kanskje det ville vært muligheter for å få sjørøya tilbake.

Anleggsarbeidet

Dersom forholdene ligger til rette vil anleggsarbeidet starte i løpet av mai måned, men i henhold til krav fra Fylkesmannen i Troms kan ikke gravearbeid utføres i elva i periodene 15/6-15/7 og 1/10-15/11. NVE Anlegg er valgt som utførende entreprenør

Evaluering av tiltakene

Effektene av de ulike tiltakene vil overvåkes i årene 2008-2011, og undersøkelsene vil gjennomføres av prosjekt "Bedre innlandsfiske i regulerte vassdrag i Troms".

Kontakt

Spørsmål vedrørende den planlagte aktiviteten i elva kan rettes til :

Troms Kraft Produksjon AS

Øyvind Steffenach

Tlf : 77 75 14 67

Mobil : 47 89 41 11

14.08.2008

Her er den eneste terskelen som er bygget i Kåfjordelva.

Fylkesmannens fiskerikonsulent Knut Kristoffersen, Øyvind Kanstad Hansen fra Nordnorske ferskvannsbiologer, Roald Elvenes fra Kåfjord kommune, Ø. Steffenack fra Troms Kraft, Hans M. Mikkelsen fra Elveeierlaget med flere samlet for å se på resultatet.

Kåfjordelva begynte allerede først på 1980 tallet å bli innvadert av rømt oppdrettslaks.

30.09.2008

Villy Ballovarre fisker rømt oppdrømtlaks i Kåfjordbotten. Rømt oppdrettslaks i Kåfjordelva har i mange år vært omtrent det eneste man får i elva.

Området ved Kåfjordelvas utløp i Birtavarre. Elva forgrener seg før den når til fjære sjø. Den gamle djupålen til høyre, dit burde elva vært samlet. Se forøvrig oppsynsmann Osvald Nilsens skisse fra 1966.

Fra Lærdalselva i 2009.

Villy Ballovarre har sett på terskler i Lærdalselva. Det måtte vel gå an å få noe slikt til ved utløpet av Kåfjordelva også? Pussig, det døde noen yngel i Lærdalselva sommeren 2017, og da var riksmedia der, men i Kåfjordelva er det en uinteressant sak selvom det skjer ofte.

En av grunnene til at jeg oppdaget så mye død yngel i 2009, var at jeg holdt på med å få til en sti langs elva fra Holmenbrua til kraftstasjon, en strekning på i underkant av 3 km.

Død yngel i Kåfjordelva. Strandsoner tørrlegges plutselig.

Selvom det er akseptabel vannføring i elva, dør fisken. Rett og slett fordi vannstanden går for hurtig ned ved effektkjøringa. Dette må det bli en forandring på.

Synes det er rart at det ennå fins fisk i elva. Hver gang kraftverket igjen øker produksjonen og dermed vannstanden, blir død fisk spylt på havet og alle spor på miljøkriminalitet slettet. Enkelt, men kan dette fortsette når alle blir kjent med dette? I så fall vil det være et ytterligere overtramp mot bygdas befolkning.

Lørdag 29.08.2009.

Det ble tatt vannprøver i elva, og død yngel ble innlevert til Mattilsynet.

Og slik fortsetter det!

YNGELDØD I KÅFJORDELVA

Lørdag 12. September 2009

**HØY VANNSTAND NOEN TIMER, OG
DERETTER SENKES VANNSTANDEN BRÅTT.**

**RESULTATET ER MASSEVIS AV DØD YNGEL I
STRANDSONENE SOM BLIR TØRRLAGT!**

**KÅFJORDELVA ER TROMS KRAFT
PRODUKSJON SIN GULLGRUVE FORDI DET
STÅR DEM FRITT TIL Å GJØRE DETTE PGA ET
HØYST TVILSOMT
MANØVRERINGSREGLEMENT.**

Svar fra Mattilsynet.

Veterinærinstituttet
National Veterinary Institute

Besøksadresse: Havnegata 4
Postadresse: 9480 Harstad
Telefon 77 04 15 50
Telefax 77 04 15 51

Villy Ballovarre
Holmen
9147 BIRTAVARRE

Deres ref:

Vår ref: 2009-70-13237

Dato: 16.09.2009

Mottatt 02.09.2009:
4 kadaver av laksefamilien, laks

Eier: Kåfjordelva (gavkevuonjåkka)

Innsendelsesårsak: Oppklaring og oppfølging av helseproblem hos dyr

Prøver, ikke merket
Metode : (ME01_002) Histopatologi

I det undersøkte materialet er det ikke påvist bakterier, parasitter eller histopatologiske forandringer som kan settes i sammenheng med den observerte forøkte dødelighet på fisken. Det er ikke påvist spesifikke patoanatomiske diagnoser.

Det er ikke gjort spesielle funn som kan forklare hvorfor fisken har dødd.

Det er tildels mye kadaverose i materialet, spesielt gjellene. Det at materialet er kadaverøst vanskeliggjør vurdering og gjør at resultatet av undersøkelsen er mer usikker.

Ut i fra anamnese kan man ikke utelukke at driftsmessige forhold ved produksjon av kraft er årsak til den forøkte dødelighet, man bør makroskopisk se etter små gassblærer på finner og under huden på fisken, som tegn på gassovermetning, denne diagnosen stilles enklere makroskopisk enn mikroskopisk.

Dersom deler av elveleiet plutselig tørrlegges kan dette selvfølgelig medføre at fisk blir fanget på 'land' og dør.

Diagnose : Påvist autolyse, postmortelle forandringer
Ikke påvist patoanatomiske diagnoser

Med hilsen

Geir Bornø
veterinær

Kopi til Mattilsynet, distriktskontor Nord Troms

*Opplysninger om usikkerhet i kvantitative resultater kan fåes ved å ta kontakt med laboratoriet.
Resultatene gjelder kun for prøvene i svaret. Svaret må ikke gjengis i utdrag uten skriftlig godkjenning.*

Side 1 av 1

Utrolig at dette kan pågå.

Under, 8. mai 2010, ved Holmen bru.

Røye helt til høyre. Var dette den siste røya Troms Kraft tok knekken på?

8. mai 2010 ved Holmen bru i Kåfjorddalføret.

Funn og foto: Villy Ballovarre

Fuglene får mat, strandet laks i Kåfjordelva ved Holmenbrua. September 2011.

19. september 2011.

Avisa Framtid i Nords journalist og elveeierlagets utsendte Bernt M. Eriksen.

Enig med Framtid i Nords journalist.

Framtid *i nord*
Lokalavisa for Nord-Troms

TIRSDAG 20. SEPTEMBER 2011 • NR. 145 • ARGANG 24 • LØSSALG KR. 20,- WWW.FRAMTIDINORD.NO

Får beite i fred
Foto: Jan Arild Hansen
Side 10 og 11

– TK bedriver miljøkriminalitet

Foto: Jan Arild Hansen

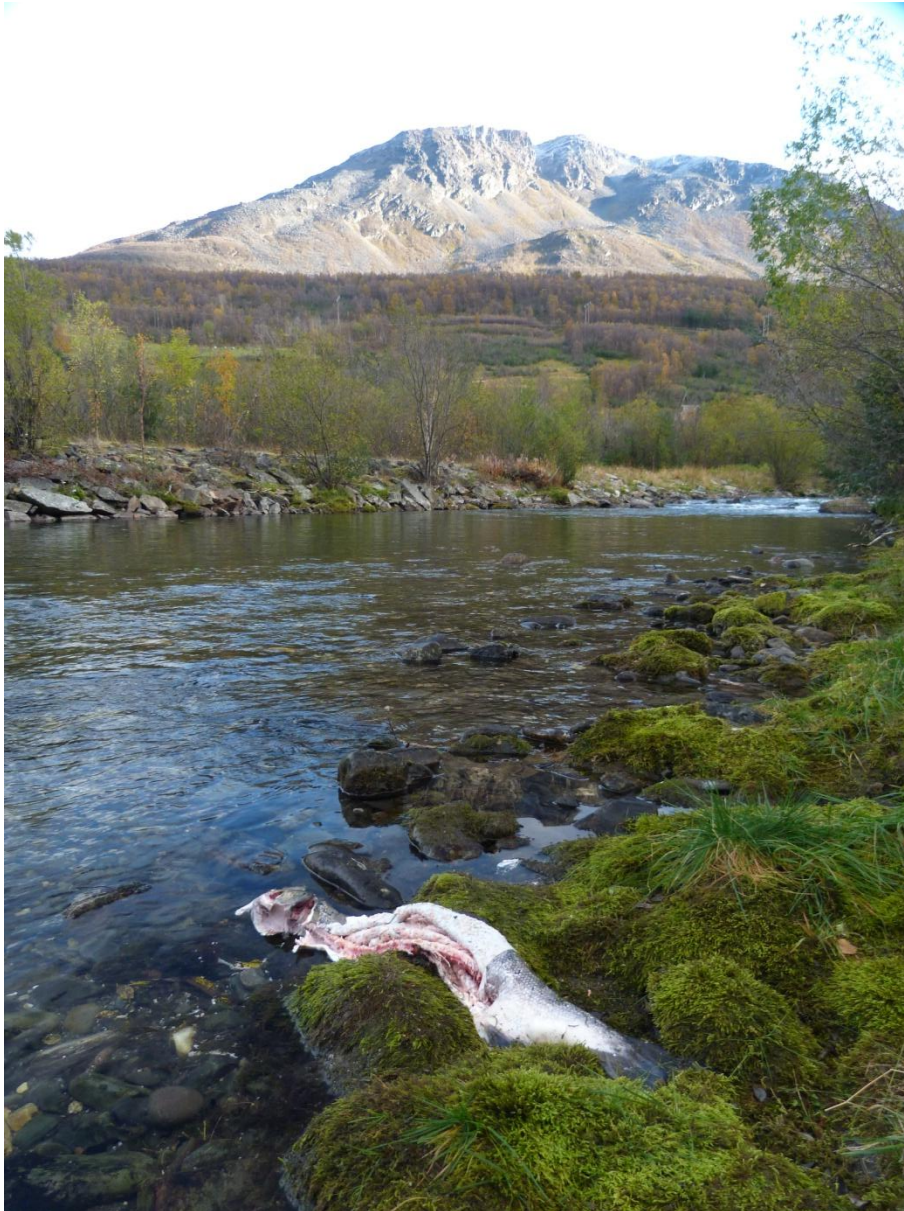
Elveeierlaget mener Troms Kraft ødelegger Kåfjordelva ved flo- og fjærekjøring. Igjen er både død laks og fiskeyngel funnet godt plassert på land.
Side 2 og 3

Sikret opprykk
Foto: Arne Tolgen
Endelig kunne Nordreisa IL-spillerne sprette champagnen og feire opprykket. – Vi skal bevise at vi hører hjemme i 3. divisjon, sier lagkaptein Erik Bertelsen.
Side 14 og 15

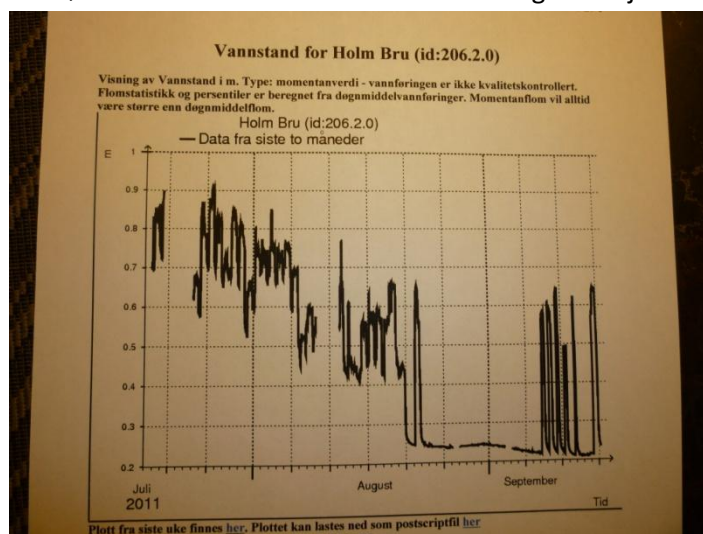
Øver til krig
Foto: Kristina Båtnes Hestdahl
Over 800 soldater og personell trener på å beskytte Nord-Norge mot krig og krise.
Side 5

Avbildet Villy Ballovarre og Bernt M. Eriksen, Birtavarre.

Død laks som er på tur å bli skyllet til havs, 200-250 meter nedstrøms for Holmen bru. 24.09.2011.

Nedstrøms for den eneste terskelen som er laget i Kåfjordelva.

Vannstanden i Kåfjordelva bærer preg av effektkjøring, og grafen er som en tidevannstabell.

1. oktober 2011 ved nedre Holmen bru. Ørret som er på tur å bli skylt til havs, eller bli fuglemat.

Foto Villy Ballovarre

17.05.2012. Omtrent 1,5 km nedstrøms for kraftstasjonen i Kåfjorddalen. Lite vann i elva.

Og som vanlig, død yngel der strandsonene er tørket inn.

17. mai 2012. Nedstrøms for Holmen bru, sett fra brua. Store tørrlegginger av strandsoner.

18. mai 2012. Kåfjordelva 200 meter nedstrøms for Holmen bru.

Det skulle ha vært flere slike steinsettinger i elva, men Overskjønnet i 1982 ga glatt fritak til Troms Kraft å bygge slike, som det sto i konsesjonen gitt i 1968. Anser dette skjønnet som et justismord av Kåfjordelva.

Effektkjøringas resultater. 12. mai 2014.

Død laks 950 meter oppstrøms for Holmen bru.

Mistenker at det er en fisk drept av oter, for meg virket det sånn. Oteren er egentlig et uønsket element inn i et vassdrag som er så sårbart, og gjør nok skade som sjeldent blir dokumentert.

Målestasjon ved Holmen bru.

De første målingene startet vel omkring 1960 da det ble satt opp en målestav, og denne ble da avlest manuelt.

Manuell avlesning ble vel drevet på med i en årrekke. NVE satte opp en automatisk vannstandsmåler, trolig i 1998? I begynnelsen måtte denne avleses ved å hente ut data manuelt, så vidt jeg vet.

Vannmålinger fra 1971 og utover til 1998? vil ikke gi et riktig bilde av vannstanden hele døgnet igjennom!

Det mener jeg fordi når den i bygda som avleste vannstanden ved målestaven ved feks et gitt klokkeslett, kunne observere en helt annen vannstand noen timer etterpå. Enten pga av at kraftstasjonen ble stoppet, eller regulerte produksjonen.

I dag er det mulig å gå inn på NVEs sider og se vannstanden ved Holmen bru, ikke i sanntid, men noen timer og uker bak i tid.

Hver morgen sender målestasjonen sms melding til NVE, der målingene blir oppgitt for hver halvtime døgnet rundt.

Dette ble tatt opp med Kåfjord kommune, Natur og miljøforvaltning ved Roald Elvenes, og han gikk til NVE og fikk de til å få dette til.

Se mail på neste side.

Jeg er fornøyd med at intervallene på måleravlesningene ble på hver halve time. Innså at dette kunne bli viktig i forbindelse med revisjon av konsesjon og manøvreringsreglement for Kåfjordelva.

Mail:

Side 1 av 2

Villy Ballovarre

Fra: "Roald Elvenes" <Roald.Elvenes@kafjord.kommune.no>
Til: <tve@nve.no>
Kopi: <villy-ba@nordtrolls.net>
Sendt: 24. august 2011 10:40
Emne: VS: Vannstandsmålinger ved Holmen bru, Kåfjordelva i Kåfjord kommune
Viser til mail fra Willy Ballovarre vedrørende målestasjon.

Kåfjord kommune og rettighetshavere til Kåfjordelva jobber sammen med TK om diverse tiltak i vassdraget. Som kjent er det ikke pålagt minstevannføring og vannstanden flukterer svært mye med påfølgende stranding av fisk og uttørring av leveområder. Vi har dialog med TK om varsling av uforutsette stopp i kjøringen, og ser det da som svært ønskelig å få økt måleintervallet betraktelig. På grunn av hyppige vannstandsdringeringer med et slikt kjøregime vil en ikke klare å fange opp dette med en slik målerate.

Kåfjord kommune ber om at dere vurderer dette

Med vennlig hilsen

Roald Elvenes
Leder

Nordnorsk Fjellovervåking
Natur og miljøforvaltning Kåfjord kommune

tlf 48157745

<http://www.fjellovervaking.no>
<http://www.kafjord.kommune.no/>

Fra: Villy Ballovarre [mailto:villy-ba@nordtrolls.net]
Sendt: 24. august 2011 10:22
Til: Roald Elvenes
Emne: Fw: Vannstandsmålinger ved Holmen bru, Kåfjordelva i Kåfjord kommune

— Original Message —

From: [Aina Ballovarre](mailto:Aina.Ballovarre)
To: [Villy Ballovarre](mailto:Villy.Ballovarre)
Sent: Wednesday, August 24, 2011 10:00 AM
Subject: Fw: Vannstandsmålinger ved Holmen bru, Kåfjordelva i Kåfjord kommune

From: [Vestersager Tina](mailto:Vestersager.Tina)
Sent: Wednesday, August 24, 2011 9:35 AM
To: <mailto:AINA.BA@NORDTROLLS.NET>
Subject: SV: Vannstandsmålinger ved Holmen bru, Kåfjordelva i Kåfjord kommune

Hei

Denne målestasjonen er opprettet på eget initiativ av Trom Kraft, ikke pålagt kraftverket. Jeg vet ikke om de eller NVE har behov for eller ønske om hyppigere måleintervall, men skal sende ønsket videre. Data vil fortsatt hentes en gang per døgn til NVEs database og dermed legges på internett/wap en gang per døgn. Såfremt vi har kontakt med stasjonen.

Jeg ser at data er hentet inn til NVE, men ikke overført til databasen. Jeg skal se på årsaken til dette.

Jeg legger ved en skjermdup av de siste dataene fra stasjonen.

Med vennlig hilsen

Tina Vestersager
Overingeniør
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Telefon 09575 eller direkte 22959117, mobil 48075773
E-post nve@nve.no eller direkte tve@nve.no
Web: www.nve.no

24.08.2011

Villy Ballovarre

Fra: "Dale Line" <lda@nve.no>
Til: <villy-ba@nordtrolls.net>
Sendt: 31. august 2011 21:53
Emne: VS: Vannstandsmålinger ved Holmen bru, Kåfjordelva i Kåfjord kommune
Hei, skulle sende kopi av e-posten nedenfor men hadde skrevet ned feil e-post adresse så sender slik istedenfor

Fra: Dale Line
Sendt: 31. august 2011 21:49
Til: 'Roald Elvenes'
Kopi: 'villy-ba@nordtrolls.net'
Emne: SV: Vannstandsmålinger ved Holmen bru, Kåfjordelva i Kåfjord kommune

Heisann,

Jeg kontakter Troms Kraft og hører om det er ok å logge vannstand hvert 30 minutt. Data vil gjøres tilgjengelig 1 gang pr. døgn. Ok?

Dersom vi skal få loggeren til å sende data flere ganger pr. døgn vil dette svekke batterikapasiteten til loggeren. Jeg er usikker på om det er mulig å endre på måleintervallet fra kontoret eller om vi fysisk må ut å gjøre det på loggeren. Jeg skal holde deg løpende orientert når jeg vet mer.

mvh

Line Dale
Overingeniør
Seksjon for Hydrometri

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Telefon: 22959595 eller direkte: 76924481, mobil: 90158412
E-post: nve@nve.no eller direkte: lda@nve.no
Web: www.nve.no

Fra: Roald Elvenes [mailto:Roald.Elvenes@kafjord.kommune.no]
Sendt: 24. august 2011 11:49
Til: Vestersager Tina
Kopi: 'villy-ba@nordtrolls.net'; Dale Line
Emne: SV: Vannstandsmålinger ved Holmen bru, Kåfjordelva i Kåfjord kommune

Flott!!

Intervall kan selvfølgelig diskuteres, men hver 30 min burde holde, samt at de er tilgjengelig.

Roald

Fra: Vestersager Tina [mailto:tve@nve.no]
Sendt: 24. august 2011 10:57
Til: Roald Elvenes
Kopi: 'villy-ba@nordtrolls.net'; Dale Line
Emne: SV: Vannstandsmålinger ved Holmen bru, Kåfjordelva i Kåfjord kommune

Hei

Takk for e-post. Jeg sender ønsket videre til Line Dale i NVE som er ansvarlig for feltdriften i området.

Jeg antar at det ikke er vanskelig å få lov til å endre måleintervallet, når dere allerede har samarbeid med Troms Kraft om tiltak i vassdraget. Men det blir større datamengder som skal overføres og dermed litt dyrere mobilkostnader.
Hva anser dere som tilfredsstillende måleintervall? For eksempel 10 min, 15min eller 30min?

Data er for øvrig oppdatert på wap.nve.no. De kommer på internett ca kl 11:20.

Med vennlig hilsen

Tina Vestersager
Overingeniør
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Telefon 09575 eller direkte 22959117, mobil 48075773
E-post nve@nve.no eller direkte tve@nve.no
Web: www.nve.no

Fra: Roald Elvenes [mailto:Roald.Elvenes@kafjord.kommune.no]
Sendt: 24. august 2011 10:41
Til: Vestersager Tina
Kopi: 'villy-ba@nordtrolls.net'
Emne: VS: Vannstandsmålinger ved Holmen bru, Kåfjordelva i Kåfjord kommune

Viser til mail fra Willy Ballovarre vedrørende målestasjon.

05.09.2011

Har også sendt bekymringsmeldinger til miljødepartementet:

Villy Ballovarre

Fra: "Skurdal Øystein" <Oystein.Skurdal@md.dep.no>
Til: <villy-ba@nordtroms.net>
Kopi: "Schneider Gudrun" <Gudrun.Schneider@md.dep.no>
Sendt: 30. september 2011 13:59
Emne: Kåfjordelva i Kåfjord kommune i Nord Troms

Takk for din henvendelse hvor du retter fokus mot Guolas kraftverks påvirkning av vannstanden i Kåfjordelva.

Mange regulanter har konsesjoner som gir mulighet for effektkjøring, og i enkelte tilfeller gir dette hyppige vannstandsendringer med stor negativ effekt for vassdragsmiljøet. Dette er en utfordring som krever fokus fra både energi- og miljøvernmyndighetene. Muligheten til å begrense effektkjøring er i mange tilfeller opp til konsesjonæren selv, men dialog fra lokale krefter med kraftselskap kan i noen tilfeller bidra til forbedringer. Oppfølgingen av miljøtilstand i regionene, herunder i vassdrag, er i første rekke en oppgave som tilligger fylkesmannen, og det kan derfor være lurt å rette en henvendelse dit. Oppfølging av vannkraftkonsesjoner er energimyndighetenes ansvar, og jeg vil derfor råde deg å ta kontakt med Norges vassdrags- og energidirektorat om denne saken. Jeg har ikke spesiell kunnskap om Kåfjordelva og har derfor ikke anledningen til å kommentere saken mer i detalj. For at vi i Miljøverndepartementet, i vårt daglige arbeid, skal kunne sette fokus på miljøutfordringer i konkrete vassdrag er det imidlertid viktig at vi får slike gode innspill som du har kommet med.

Øystein Skurdal
førstekonsulent
Avdelingen for naturforvaltning
Miljøverndepartementet
tlf. 22 24 58 69

Kåfjorddalføret har ofret nok til kraftutbygginga, her ses Borsjofossen i Kåfjorddalen 28. mai 2013, inntaket til kraftverksmagasinet klarer ikke å ta inn alt vannet og det lignet litt på tiden før utbygginga. Men fossen kunne være enda mer vannrik enn dette før utbygginga..

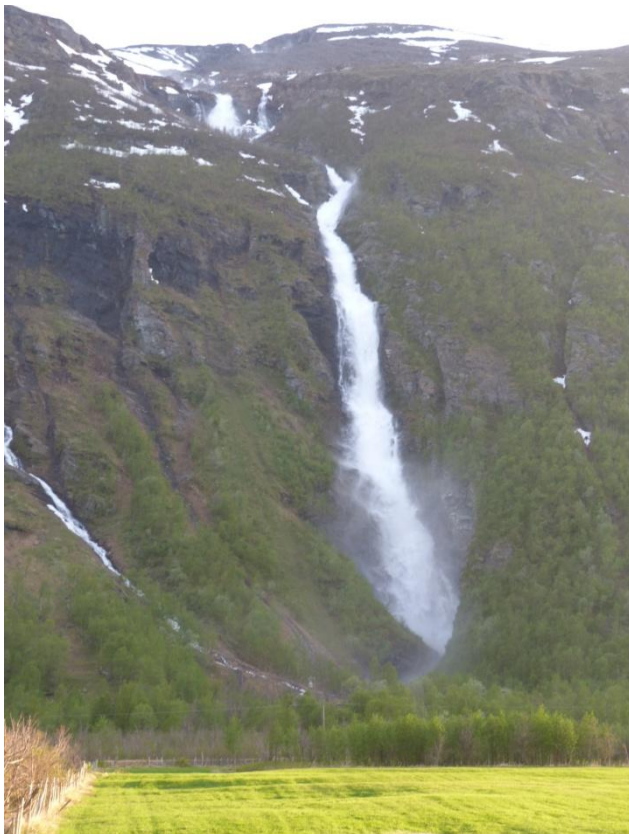

Foto: Villy Ballovarre

Storfossen mellom Ankerlia og Sabitjokk, foto Villy Ballovarre.

Juvet strekker seg fra Storfossen og ned til Ankerlia. I dag er det bygget en bru over juvet like nedstrøms for fossen, som er blitt en stor turistattraksjon. Nå er desverre fossen storparten av året bare en sildrebekk.

Så langt kunne anadrome fisk vandre før kraftutbyggingen.

Strekningen ovenfor denne fossen til dammen ved Guolasjavri er også en saga blott hva fiske angår.

Borte er også den vakre Ørndalsfossen i Ankerliaområdet.

Det er ikke ofte man ser den sånn etter kraftutbygginga.

Og mens vi venter på at elva kanskje skal bli en god fiskeelv igjen har litt sysselsetningsarbeid vært utført. Her en gapahuk bygget i 2012. , like ved en ryddet sti, mellom Holmenbrua og kraftstasjon.

Alle foto: Villy Ballovarre

KNIK (Kultur og næring i Indre Kåfjord) har lagt ned betydelig innsats her.

Elvestien mellom Holmenbrua og kraftstasjon ble ryddet og laget i 2010. Stien har også mange småbruer, og er et fint alternativ for de som vil ha en trimtur langs elva.

Beklageligvis er elva ikke som før, som før kraftutbyggingen, da gikk folk til elva for å fiske og hadde det sosialt sammen.

Fortsatt Elvestibygging nedstrøms fra Holmen bru i 2013.

Gapahuk 500 meter nedenfor kraftstasjon, ved skogsvegen til Holmen. Bygget ovenfor der kraftverkets avløpskanal munner ut i elva. Bygget i 2015.

Alt har gått gjennom KNIK (Kultur og næring i Indre Kåfjord), Villy Ballovarre har også her vært primus motor.

Noen benker settes ut langs Kåfjordelva, her midtveis mellom nedre og øvre Holmen bru. 2017.

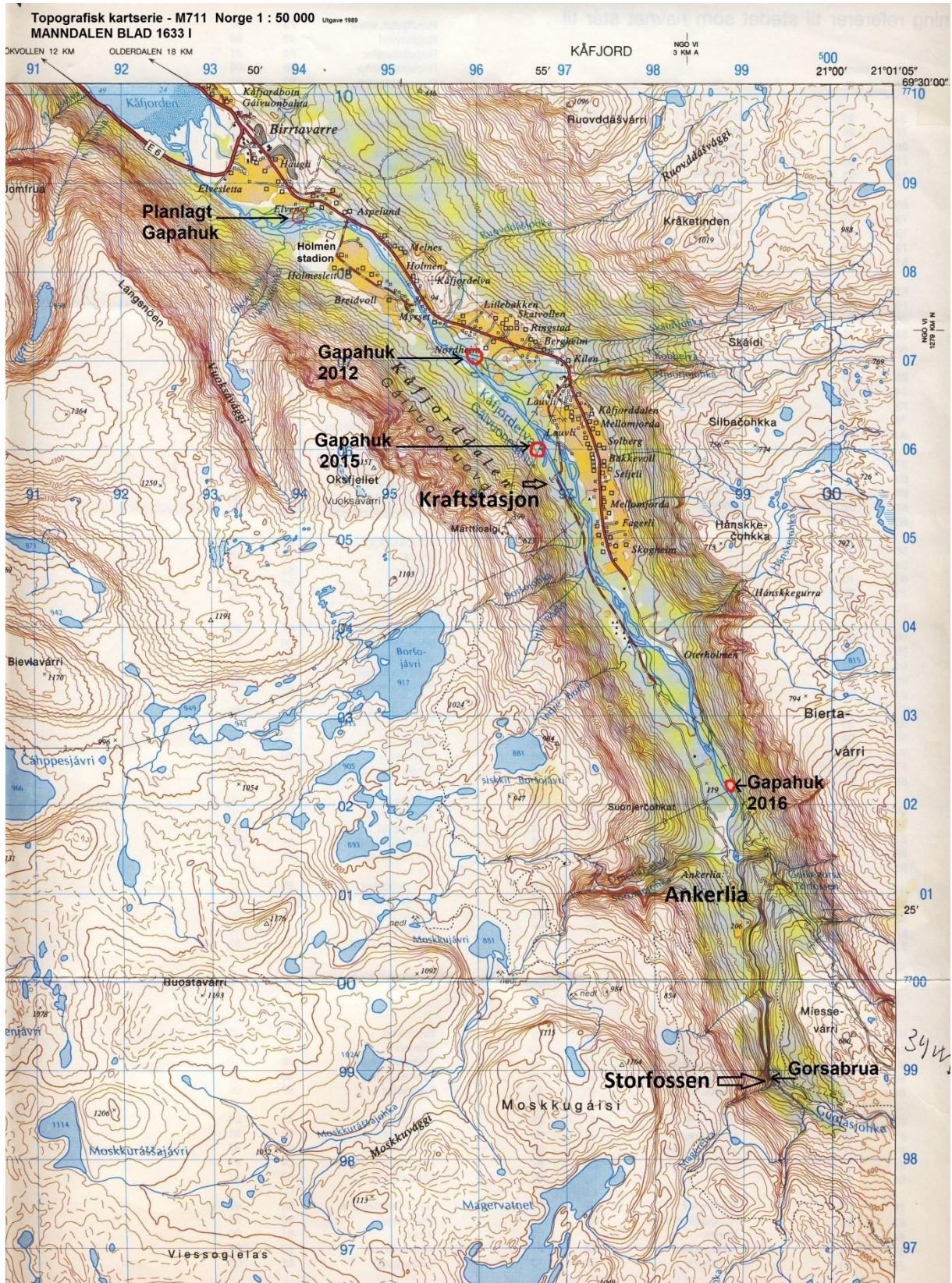
Foto: Villy Ballovarre

Undertegnede har vært primus motor for disse prosjektene. Dette er gapahuk nr 4, bygget 500 meter nedstrøms fra nedre Holmen bru like inntil Kåfjordelva. Bygget høsten 2017.

Nå er det å håpe på at man får elva opp å gå som best det kan gjøres!

Kart over Kåfjorddalsfjøret:

Viser Gapahuker bygget i KNIK regi, like i nærheten av Kåfjordelva.

Elvestrekningen fra Kraftstasjon til Ankerlia er tørrlagt mesteparten av året.

Strekningen fra Ankerlia til Storfossen var et utilgjengelig område, av de beste plassene for gytefisk før utbyggingen.

2. juni 2017, tørt elveleie midtveis mellom Ankerlia og kraftstasjon.

Et trist syn for oss som vet hvordan elva var før kraftutbyggingen, en levende elv med fisk også her.

Reportasje i avisa Nordlys 10. oktober 2017. Leder og nestleder i KNIK (Kultur og næring i Indre Kåfjord), Villy Ballovarre (t.v) og Levin Mikkelsen (t.h.). Her avbildet like ved brua ved kraftstasjonen, noen hundre meter ovenfor der kraftverkets avløpskanal munner ut i elva.

Krav vedrørende Guolasjohka revisjonen:

TFKs usannhet som var bilag ved konsesjonssaken må granskes, fordi det har gitt frie tøyler av manøvreringa av kraftverket. Påstanden om at elva omtrent var fisketom.

Dette fikk også betydning da Kåfjord kommune la inn krav om minstevannføring sent på 1990 tallet, og OED avviste dette pga det som ble opplyst under konsesjonsbehandlingen (TFKs påstand om at elva var omtrent fisketom og verdiløs som fiskeelv), og lite tilsier at forholdene er blitt vesentlig dårligere enn man la til grunn dengang. Se vedlegg til konsesjonssøknaden av 30.aug. 1966.

Vedlegget som ikke ble presentert da Indre Kåfjord jeger og fiskeforening ble bedt om å gi en positiv uttalelse vedrørende TFKs konsesjonssøknad.

Og kanskje heller ikke fremlagt for kommunestyrerepresentantene ved møtet 30. sept. 1966.

Manøvreringsreglement gitt ved kgl. resolusjon 14. juni 1968.

Pkt. 2. Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragenes flomvassføring ikke økes. For øvrig kan vasslippingen foregå etter Guolasjåokka kraftverks behov.

Kraftverket har allerede fra første produksjonsdag i 1971 vært skadelig for fiskebestanden.

Birtavarre/Kåfjorddalen grunneierlag prøvde å få dette fram under skjønnene som ble avholdt, uten å lykkes.

Effektkjøring er skadelig for fiskebestanden, og bør helst ikke forekomme der det påvirker en elv.

Ved kraftstasjoner som har direkte utslipp til sjø ville ikke dette vært så skadelig som påvist i Kåfjordelva.

Brå nedsenking av vannstanden nedstrøms for kraftstasjonen må unngås, og kraftverket må pålegges restriksjoner her. Som feks minimums senking pr halvtime.

Arbeid og reparasjoner av kraftverket som betyr avstengning av vannslipp fra kraftstasjonen må også unngås på høsten, dette må kunne gjøres mens smeltevann tilføres Kåfjordelva og ikke berører oppgangsfisk som er gyteklar.

Uheldige episoder har funnet sted, ved feks i okt./nov. 1988 da avløpstunnellen ble tømt for vann og det ble kjørt ut laks i betydelige mengder i skuffa til en hjullaster.

Nevner også fiskedøden i sept. 2000.

Forøvrig kunne det ha vært mange flere episoder, alle bevis blir jo skylt til havs om ikke folk ser dette.

Pålegg om minstevannføring.

Det må pålegges minstevannføring fra kraftstasjonen, eller alternativt fra Ankerlia og nedstrøms derfra. Det siste hadde vært best, og da med statsstøtte, siden også staten har godtatt og medvirket til alt det miljømessig negative som er tilført bygda etter kraftutbyggingen. Med andre ord oppreisning.

Kraftselskapet påpeker hvor dyrt det blir for dem, uten å tenke på hva bygdefolket egentlig har mistet.

Et minikraftverk i Ankerlia ville vært ideellt, med tilgang av vann direkte fra kraftverkets tilførselstunnell. Med dagens teknologi ville ikke dette vært problematisk å utføre.

Utdrag av Betingelser gitt ved kgl. resolusjon 14. juni 1968.

hjelp av reindriften i de reinbeitedistrikter som blir berørt av reguleringen og overføringene. Midlene disponeres av Lappefogden i samsvar med planer som han utarbeider i samråd med formennene for hvert av de berørte reinbeitedistrikter. Planene skal godkjennes av vedkommende departement.

13.

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at konsesjonæren har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper og innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Konsesjonæren må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

14.

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske å sette ut i de vassdrag som berøres av reguleringen og overføringene, yngel, settefisk og utvandningsferdige fiskeunger.

Konsesjonæren plikter å bekoste de fiskeribiologiske undersøkelser som Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske finner nødvendig.

Konsesjonæren plikter å påse at der ikke foregår fiske i avløpstunnel og kanal fra kraftstasjon.

Konsesjonæren plikter å bygge terskler i de berørte vassdrag, etter nærmere bestemmelse av reguleringskjønnet.

15.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

16.

Vasslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for allmenn interesse, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med

plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vasslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 2 000 for hver gang etter departementets bestemmelse.

17.

Partier av isen på Guolasjavre som viser seg å bli farlig svekket, skal markeres slik:

Så snart isen er farbar om høsten innsirkles de svekkede partier med et tau festet til påler som settes fast i isen med passe mellomrom. Tauet skal til enhver tid ha en fri høyde over is eller snøoverflate på mellom 0,5 og 1,0 m.

18.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd, å stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgis til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbyggingen skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av

Pkt. 14.

Konsesjonæren må pålegges å drive oppsyn og forhindre tyvfiske i avløpstunnell og avløpskanal.
Dette punktet overholdes ikke slik som jeg ser det.

Konsesjonæren plikter å bygge terskler i de berørte vassdrag, etter nærmere bestemmelser av regulerings skjønnet.

Overskjønnet fra 1980 fritok konsesjonæren fra å bygge terskler.

Jeg viser her til løgnen de hadde vedlagt konsesjonsøknaden, om at elva var omtrent fisketom og kunne regnes som verdiløs. Vedlegget ble ikke vist til den lokale fiskeforeningen da kommunen ba om uttalelse ang. konsesjonsøknaden.

Påpeker også påstanden om at elva tørket inn om sommeren i området der kraftstasjonen ligger i dag.

Terskler er i dag mer påkrevet enn i 1971 da kraftverket startet opp. Dette pga av mindre flom, og derav at tidligere kulper er fylt igjen, og mesteparten av elva nedstrøms for kraftverket er i dag som et stryk hele veien til sjøen, med mangel på standplasser.

Terskler MÅ bygges.

Vasslippingen skal foregå overenstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for allmenn interesse, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for den til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig. Osv., osv.

Konsesjonæren må pålegges restriksjoner i effektkjøringen av kraftverket, det er særlig viktig at man ikke får plutselige stopp, eller store reduseringer brått.

Konsesjonæren må pålegges minstevannføring, omtrent likt pålegget som er ved Skibotn kraftverk.

Disse krav må må lovgivende myndigheter ta på alvor.

Selvølgelig vil ikke Troms Kraft godta dette, men etter 46 års erfaring etter kraftverkets start ser jeg dette som helt nødvendig.

Kanskje må man gå til Den europeiske menneskerettsdomstol for å belyse uretten som er begått mot Indre Kåfjords befolkning?

Birtavarre, 13.10.2017.

Mvh
Villy Ballovarre